

การหวนคืนของพรรคการเมืองขวาจัดในยุโรป ระหว่างปี 1945 – 2014^{1*}

The return of the rise of the Far-Right Parties in Europe, 1945 – 2014

สรรพมงคล สมวงษ์
Sappamongkol Somwong

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการระหว่างประเทศและการทูต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
Graduate School's Student Department of International Affairs Faculty of Political Science Thammasat University

ได้รับ 28 กพ. 65 แก้ไข 20 มิย. 65 อนุมัติให้ตีพิมพ์ 24 มิย. 65

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของพรรคการเมืองขวาจัดในสหภาพยุโรป (อิตาลี, เยอรมนี, และ ฝรั่งเศส) ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ระหว่างปี 1945 - 2014¹ โดยต้องการชี้ให้เห็นถึงพลวัตและบทบาทของพรรคการเมืองขวาจัด ในช่วงเวลาก่อนที่จะกลับมาเป็นส่วนหนึ่งของการเมืองยุโรปกระแสหลักในปัจจุบัน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือได้ว่าเป็นการกำเนิดขึ้นใหม่ของพรรคการเมืองขวาจัดในยุโรปอีกครั้งหนึ่ง ท่ามกลางความถดถอยของระเบียบโลกและคุณค่าแบบเสรีนิยมใหม่ ภายใต้การนำของพันธมิตรโลกเสรีนิยมอย่างสหรัฐอเมริกากับสหภาพยุโรป (Trans-Atlantic) และความขัดแย้งระหว่างเหล่าพันธมิตรโลกเสรีนิยม ที่เป็นผู้ถือครองการนำระเบียบโลกในปัจจุบัน กับมหาอำนาจโลกเสรีนิยม ที่นำโดยรัสเซีย ผู้ต้องการที่จะแข่งขันเพื่อช่วงชิงการนำในระเบียบโลกใหม่มาจากโลกเสรีนิยม ซึ่งจากบริบทดังกล่าวนี้ ได้นำมาสู่ความแตกแยกภายในของสหภาพยุโรป ที่ทำให้พรรคการเมืองขวาจัดในสหภาพยุโรปมีความสำคัญในฐานะตัวหมากของรัสเซียที่นำมาใช้ เพื่อทำทลายการนำของสหภาพยุโรปในยุโรป ทั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงของขบวนการทางการเมืองของฝ่ายขวาจัด มีอยู่ 2 ระดับ 1) การเปลี่ยนแปลงเชิงยุทธวิธี และ 2) การแพร่หลายในการทำให้เป็นอภิมการเมือง (Metapoliticization) ของความคิดทางการเมืองแบบขวาจัด ยิ่งไปกว่านั้น พลวัตของความคิดทางการเมืองแบบขวาจัด ที่แผ่ขยายจากยุโรปไปสู่รัสเซีย ได้หวนคืนมามีอิทธิพลและเป็นปัจจัยภายนอก ที่ส่งผลให้พรรคการเมืองขวาจัดในสหภาพยุโรปแข็งแกร่งยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ขวาจัด, พรรคการเมืองขวาจัด, สหภาพยุโรป

¹ บทความนี้ปรับปรุงมาจากส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “อิทธิพลของรัสเซียกับการขยายตัวของแนวคิดและพรรคการเมืองขวาจัดในยุโรป: กรณีศึกษาพรรคการเมืองขวาจัดในออสเตรียและฝรั่งเศส (ค.ศ. 2014 – 2019)” หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการระหว่างประเทศและการทูต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

¹ ปีหรือศักราชที่กล่าวถึงตลอดทั้งบทความนี้ นับเป็นปีคริสต์ศักราชทั้งหมด

Abstract

This article examines the changes and developments of Far-right parties in the European Union (Italy, Germany, and France) after World War II from 1945 to 2014, with the aim to point out the dynamics and role of Far-right parties before as being part of the mainstream of European politics. In other words, it was the re-emergence of the Far-right parties in Europe. Amid the decline of the liberal world order with neoliberal values, led by the liberal alliance such as the United States and the European Union (Trans-Atlantic), and the controversy between the liberal alliances, who is the rule of the world order at present and the illiberal great powers led by Russia, those who wish to compete for leading the new world order against the Establishment. As this context has led to the European Union Disintegration. That makes far-right parties in the European Union are important as the Russian pawns to challenge the European Union leading in Europe. The finding are that there are two levels of dynamic changes in Far-right movements: 1) Strategic change and 2) The prevalence of Metapoliticalization of Far-right ideas. Furthermore, the dynamics of the Far-right Ideas that spread from Europe to Russia are returning to influence and play a role as external factor that strengthens far-right parties in the European Union.

Keywords: Far-Right, Far-Right Parties, European Union.

บทนำ

เนื่องด้วยการศึกษาและวิจัยในวิทยานิพนธ์ “อิทธิพลของรัสเซียกับการขยายตัวของแนวคิดและพรรคการเมืองชาวจัดในยุโรป: กรณีศึกษาพรรคการเมืองชาวจัดในออสเตรียและฝรั่งเศส (ค.ศ. 2014 – 2019)” ของผู้เขียน เป็นการศึกษาถึงอิทธิพลและบทบาทของรัสเซีย ในฐานะปัจจัยภายนอกที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการขยายตัวของแนวคิดและพรรคการเมืองชาวจัดในสหภาพยุโรป เพื่อหวังผลที่จะทำลายหรือบั่นทอนศักยภาพของสหภาพยุโรปลง ภายใต้กรอบช่วงเวลาการศึกษาคือปี 2014 - 2019 โดยใช้กรณีพรรค Freiheitliche Partei Österreichs (FPÖ) ของออสเตรีย และพรรค Rassemblement National (RN¹) ของฝรั่งเศส ซึ่งต่างเป็นพรรคการเมืองชาวจัด ที่มีบทบาทโดดเด่นในการต่อต้านสหภาพยุโรป และมีความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับทางรัสเซียอย่างเปิดเผย ในช่วงหลังมาเป็นกรณีศึกษา ฉะนั้นแล้วเพื่อที่จะทำให้การศึกษาวิจัยในงานวิทยานิพนธ์ดังกล่าวนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาและทำความเข้าใจต่อความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการ ในหมู่ขบวนการและพรรคการเมืองชาวจัดในยุโรป ในช่วงเวลาก่อนหน้าของกรอบช่วงเวลาการศึกษาวิจัยของวิทยานิพนธ์ (1945 - 2014) ที่ได้มีการพิจารณาแล้วว่าเป็นกรณีที่มีความน่าสนใจเป็นอย่างมาก อันได้แก่กรณีในอิตาลี เยอรมนี และฝรั่งเศส มาเป็นกรณีศึกษา ซึ่งในแต่ละกรณีต่างก็มีพลวัตและบทบาทความเคลื่อนไหวที่โดดเด่น และต่างยังมีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวอย่างมีนัยสำคัญต่อขบวนการทางการเมืองแบบชาวจัดในยุโรป เนื่องจากเป็นความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในกลุ่มรัฐขนาดใหญ่ของสหภาพยุโรป ที่มักจะมีอิทธิพล ตลอดจนบทบาทนำอยู่ภายในสหภาพยุโรปมาโดยตลอดก็ว่าได้

ทั้งนี้ผู้เขียนจึงหวังว่าการศึกษาวิจัยที่ได้นำมาเสนอผ่านบทความชิ้นนี้จะเผยให้เห็นถึงความสำคัญและมโนทัศน์อย่างกว้าง ๆ ของขบวนการและพรรคการเมืองชาวจัดภายในยุโรป ผ่านภูมิหลัง ความเป็นมาเป็นไป ความเปลี่ยนแปลงที่ได้เกิดขึ้นกับขบวนการและพรรคการเมืองชาวจัดที่เป็นกรณีศึกษา ก่อนจะมาสู่การมีบทบาทและอิทธิพลเพิ่มมากขึ้นบนเวทีการเมืองยุโรปในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ในฐานะของฝ่ายต่อต้านสหภาพยุโรป และในอีกหนึ่งฐานะของการเป็นตัวหมากหนึ่งที่สำคัญของรัสเซีย ที่นำมาใช้เพื่อต่อสู้แข่งขันทางการเมืองระหว่างประเทศอยู่ภายในยุโรปปัจจุบันได้ไม่มากนักน้อย

บทความนี้ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่นำไปสู่การศึกษาวิจัย ขบวนการและพรรคการเมืองชาวจัดในยุโรป คือการจำแนกและทำความเข้าใจต่อกรอบแนวความคิดการเมืองแบบชาวจัด ที่เป็นคำที่ใหญ่และเป็นดั่งร่มใหญ่ครอบคลุมไปทั้งระนาบของความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดทั้งหมดเอาไว้ ก่อนที่จะแตกกิ่งก้านออกมาเป็นความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดที่มีคุณสมบัติและลักษณะเฉพาะตัวกันออกไป โดยที่ความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดนั้น ได้มีการนิยามกันเอาไว้อย่างหลากหลายจากเหล่านักวิชาการที่สนใจศึกษาทางด้านนี้ แต่ก็ไม่ได้มีความแตกต่างกันเท่าใดนัก ซึ่งมีจุดร่วมของการนิยามอย่างกว้าง ๆ ไว้ร่วมกันอยู่ใน 4 ประเด็นคือ 1. เป็นชาตินิยมสุดโต่ง (Extreme Nationalism) และเลือกปฏิบัตินิยม (Exclusionist) ต่อต้านความเป็นสากลของความเสมอภาคในสังคม อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ควรมีโดยยึดเอากระบวนการความเป็นชาติมาใช้ในการเลือกปฏิบัติ (Xenophobic) ไปจนถึงการกำหนดศัตรูร่วมกันของชาติ (Common Enemies) 2. ต่อต้านประชาธิปไตย (Anti-Democracy) ปฏิเสธการแข่งขันในระบบหลายพรรคการเมือง และกระบวนการทางรัฐสภา ขณะเดียวกันก็ต่อต้านแนวทางแบบคอมมิวนิสต์ (Anti-Communist) ด้วยเช่นกัน 3. เป็นพวกจารีตนิยม (Traditionalist) ปฏิเสธความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพราะถือว่าเป็นอันตรายต่อความเป็นหนึ่งเดียวกันในสังคม (Harmonious) และ 4. เป็นเผด็จการอำนาจนิยม (Authoritarianism) กล่าวคือ ยอมรับและอำนวยความสะดวกให้มีบุคคลสูงสุดหรือกลุ่มบุคคล เป็นผู้ถือ

¹ พรรค Rassemblement National (RN) มีชื่อเดิมว่า พรรค Front National (FN) โดยมีการเปลี่ยนชื่อเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2018 ดังนั้นในงานวิจัยนี้ หากเมื่อกล่าวถึงพรรค FN นั้น หมายถึงการกล่าวถึงในบริบทของช่วงตั้งแต่ก่อตั้งพรรคจนถึงก่อนการเปลี่ยนชื่อมาเป็นพรรค RN ในวันที่ 1 มิถุนายน 2018 โดยถ้าหากกล่าวถึงพรรค RN นั้น จะหมายความว่าการกล่าวถึงในบริบทของช่วงเวลาตั้งแต่หลังวันที่ 1 มิถุนายน 2018 เป็นต้นมา

อำนาจสูงสุดแทน ในนามของรัฐชาติ หรือชุมชน ในการจัดระเบียบทางการเมืองและกำหนดกฎหมายที่ความเป็นอิสระของการเข้าถึงทรัพยากรในทางเศรษฐกิจสังคม (Socioeconomic) โดยยึดตามความเชื่อในรูปแบบลำดับชั้นทางสังคม (Hierarchy)¹ จากกรอบของการนิยามอย่างกว้าง ๆ นี้ก็จะพอทำให้เห็นได้โดยสรุปว่าเป็นแนวความคิดทางการเมืองที่ต้องการทำลายไปยังฐานที่ตั้งของระบอบทางการเมืองแบบเสรีนิยมประชาธิปไตย ทั้งในเชิงตัวสถาบันและในเชิงคุณค่า² นั่นเอง

อย่างไรก็ดีเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจต่อความคิดทางการเมืองแบบขบวนการเมืองแบบชาตินิยมในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ผู้เขียนจึงขอแบ่งความคิดทางการเมืองแบบขบวนการเมืองออกเป็น 2 แนวทางใหญ่ ได้แก่ 1. ขบวนการสุดโต่ง (Extremist Right) ที่มีแนวความคิดของการเป็นผู้สืบทอดมาจากความคิดแบบฟาสซิสต์ (Fascist)³ หรือ นาซี (Nazi)⁴ ซึ่งต่อมาได้มีการพัฒนาเป็น นีโอฟาสซิสต์ (Neo - Fascist)⁵ และนีโอนาซี (Neo - Nazi)⁶ ขึ้น โดยกลุ่มผู้ที่ยังคงเชื่อในฟาสซิสต์และนาซี ซึ่งได้พยายามที่จะรื้อฟื้นแนวความคิดเหล่านี้ หลังจากที่ยุทธศาสตร์โลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง จนพัฒนาขึ้นเป็นกลุ่มขบวนการทั้งนีโอฟาสซิสต์และนีโอนาซีในที่สุด แต่ก็มักจะถูกต่อต้านและกีดกันให้ออกจากกระแสหลักของความคิดทางการเมืองในสังคมยุโรป ด้วยการลดทอนลงให้อยู่ในลักษณะของขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองนอกระบบเป็นเสียส่วนใหญ่ แต่ก็ได้มีความพยายามของพรรคการเมืองขบวนการเมืองชาตินิยมสุดโต่ง ที่ได้ประกาศตัวถึงการเป็นพรรคการเมืองแบบนีโอฟาสซิสต์ อย่างพรรค Movimento Sociale Italiano (MSI) ของอิตาลี, หรือนีโอนาซีอย่างพรรค National demokratische Partei Deutschlands (NPD) ของเยอรมนี เป็นต้น⁷ ที่ได้พยายามจะเข้าไปต่อสู้แข่งขันภายในระบบ แต่ก็ไม่มียุทธศาสตร์ประสบความสำเร็จในการแข่งขัน

¹ Mudde, Cas. 2000. *The Ideology of the Extreme Right*. Manchester: Manchester University Press, pp. 10 – 11, 177; Ignazi, Piero. 2003. *Extreme Right Parties in Western Europe*. New York: Oxford University Press, pp. 2.

² Betz, Hans Georg. 1994. *Radical Right-Wing Populism in Western Europe*. New York: Macmillan, pp. 184 – 185.

³ ความคิดแบบฟาสซิสต์ คือ ความคิดทางการเมืองที่มักจะยกเอารัฐชาติเป็นศูนย์กลางความคิดทางการเมืองและผลประโยชน์แห่งรัฐ (State Interest) เป็นสำคัญ ในลักษณะที่เรียกว่ารัฐบริวาร (Corporate State) อันมีรัฐเป็นผู้ผูกขาดการดำเนินงานเศรษฐกิจทั้งหมด โดยพลเมืองมีหน้าที่เป็นผู้เสียสละแรงงานเพื่อความมั่งคั่งของรัฐ ภายใต้สัมปทานของชนชั้นนำของรัฐหรือนายทุนใหญ่เป็นผู้ถือครอง ซึ่งต่อมาเป็นพัฒนาการที่กลายเป็นความคลั่งชาติ (Ultra-Nationalism) และเหยียดเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ (Ethno-Racism) ตลอดจนต่อต้านความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมต่อผู้คนที่ไม่ได้อยู่ในความอุปถัมภ์ของรัฐหรือชนชั้นนำภายในรัฐชาตินั้น ๆ นอกจากนั้นยังมีค่านิยมความเป็นชาย (Masculinity) ที่เป็นอีกหนึ่งชุดความคิด ที่ครอบงำสังคมในยุโรปและโลกตะวันตกมาอย่างยาวนาน จนกลายเป็นส่วนหนึ่งที่ก่อร่างสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเสนานิยม (Militarism) หรือการเมืองโดยการทหารนำขึ้นมา ผสมผสานเป็นความคิดทางการเมืองแบบฟาสซิสต์ขึ้น; Kershaw, Ian. 2016. *To Hell and Back: Europe 1914–1949*. New York: Penguin Books, pp. 228 – 232.

⁴ ความคิดแบบนาซี คือ ความคิดทางการเมืองที่ถือกำเนิดขึ้นภายใต้แนวความคิดแบบเชื้อชาตินิยมแบบสุดโต่ง, เชื่อในวิทยาศาสตร์ลงที่ว่าด้วยเรื่องชาติพันธุ์และลำดับชั้นทางสังคมแบบคาร์วิน, มุ่งกีดกันและทำลายเชื้อชาติชาวยิว, สนับสนุนความคิดแบบเสนานิยมหรือลัทธิทหารและจัดตั้งกองกำลังติดอาวุธ, ต่อต้านเสรีนิยมประชาธิปไตยและระบบรัฐสภา, ต่อต้านทุนนิยม แต่เฉพาะทุนนิยมแบบการค้าเสรีกับกลุ่มทุนใหญ่และชนชั้นกลาง หรือที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชาวยิวแต่เพียงเท่านั้น โดยที่ไม่ได้ปฏิเสธกลุ่มทุนอื่น ๆ ที่เอื้อกับรัฐนาซีแต่อย่างใด, และต่อต้านมาร์กซิสต์-คอมมิวนิสต์อย่างเข้มข้นในทุกมิติ แม้ว่าข้อพรอกรนาซีจะมีคำว่าสังคมนิยม (Sozialistische) ประกอบอยู่ในนั้นก็ตาม; Feldman, Matt. 2006. "Nazism." In *World Fascism: A Historical Encyclopedia*, edited by Cyprian Blamires, vol 1, 455-59. California: ABC-CLIO, pp. 455 – 458.

⁵ นีโอฟาสซิสต์ หรือ ฟาสซิสต์ใหม่ คือ แนวความคิดทางการเมืองที่สืบทอดต่อมาจากแนวความคิดแบบฟาสซิสต์ ในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยที่มีคุณลักษณะสำคัญ ประกอบด้วยต่อต้านระบอบประชาธิปไตย ขึ้นไปไปยังการมีรัฐเผด็จการที่แข็งแกร่งด้วยผู้นำที่มีเสน่ห์ดึงดูด, ยึดมั่นในลำดับชั้นและสังคมที่เข้มงวด, ประชาชนต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาที่รัฐกำหนด, ปฏิเสธการให้มัจเจตงานปัจเจกและเสรีภาพบุคคล, สิทธิพลเมืองต้องอยู่ไม่เกินความต้องการของรัฐ, เกลียดชังความขัดแย้งในสังคม, ขจัดความขัดแย้งของแรงงานและนายจ้างด้วยนามขององค์กรทางสังคมหรือตัวแทนทางการเมือง, มักสนับสนุนการใช้วิธีการต่อสู้ที่รุนแรงสุดโต่งและปฏิเสธความเป็นประชาธิปไตย โดยมุ่งหวังให้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง; Mudde, Cas. *The Ideology of the Extreme Right*. p. 12; Ignazi, Piero. *Extreme Right Parties in Western Europe*. pp. 21 - 22.

⁶ นีโอนาซี หรือ นาซีใหม่ คือ แนวความคิดทางการเมืองที่สืบทอดต่อมาจากแนวความคิดแบบนาซี ในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยที่มีคุณลักษณะสำคัญไม่ต่างจากความคิดแบบนาซีเดิมมากนัก พยายามมุ่งเน้นไปที่การรื้อฟื้น สืบทอดและนำอุดมการณ์ของนาซีกลับคืนสู่สภาพเดิม โดยยังคงมีการเชื่อมโยงกับการบูชาสัญลักษณ์อย่างสวัตติเกะ ไปจนถึงการบูชาอดอล์ฟ ฮิตเลอร์, ยังคงมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมความเกลียดชังทางเชื้อชาติและชาติพันธุ์ และมุ่งโจมตีไปยังกลุ่มน้อยอย่างผู้อพยพ โดยเฉพาะกับชาวยิวและชาวมุสลิม ในทุกมิติไม่ว่าในแง่แต่ความรุนแรง, ส่งเสริมการมีอำนาจสูงสุดของคนผิวขาว (White Supremacist), ยังคงต่อต้านขบวนการของฝ่ายซ้ายตั้งแต่สังคมนิยมจนถึงคอมมิวนิสต์, และที่สำคัญสำหรับนีโอนาซีคือการปฏิเสธและไม่ยอมรับถึงความจริงเรื่องของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวที่เกิดขึ้นในสงครามโลกครั้งที่ 2 (Holocaust Denial); Bailer-Galanda, Brigitte. 2006. "Neo-Nazism." In *World Fascism: A Historical Encyclopedia*, edited by Cyprian Blamires, vol 1, California: ABC-CLIO, pp. 459 – 460.

นีโอนาซีใช้อุดมการณ์เพื่อส่งเสริมความเกลียดชังและอำนาจสูงสุดของคนผิวขาวโจมตีชนกลุ่มน้อยทางเชื้อชาติและชาติพันธุ์ (ซึ่งรวมถึงการต่อต้านยิวและอิสลามโฟเบีย)

⁷ Ignazi, Piero. *Extreme Right Parties in Western Europe*. pp. 21 - 22.

ถัดมา 2. ประชาชนนิยมชาวจัด (Populism Radical Right)¹ ที่เติบโตขึ้นมาจากการที่ขบวนการชาวจัดบางกลุ่มได้พยายามที่จะปฏิรูปแนวความคิดแบบชาวจัด เพื่อแสดงออกถึงการปฏิเสธความเกี่ยวข้องกับการเป็นชาวจัดสุดโต่ง ท่ามกลางความรุนแรงทางการเมืองที่เกิดขึ้นในหลายประเทศของยุโรป จากฝ่ายสุดโต่งทั้งซ้ายและขวาตั้งแต่ในช่วงทศวรรษที่ 1960 - 1970² โดยได้มีการปรับเปลี่ยนข้อเสนอและนโยบายของขบวนการหรือพรรคการเมือง ด้วยการนำรูปแบบ (Political style) ที่เรียกว่าประชานิยม (Populism) มาใช้เพื่อเป็นจุดขายให้ได้รับความนิยม เป็นที่ยอมรับ และมีศักยภาพเพียงพอที่จะเข้ามาการเป็นพรรคการเมืองที่สามารถแข่งขันภายใต้ระบอบเสรีนิยมประชาธิปไตยได้³ ก่อนที่ในที่สุดจะเริ่มต้นตอได้สำเร็จในช่วงทศวรรษที่ 1980 จากบรรยากาศของความเสื่อมถอยของทางเศรษฐกิจและค่านิยมตามแบบเสรีนิยมในยุโรป ที่ได้เกิดขึ้นมาจากวิกฤติการณ์ราคาน้ำมันขยับเพิ่มขึ้นมาตั้งแต่ในปี 1973 อีกทั้งหลายประเทศในยุโรปได้เปิดรับแรงงานจากนอกยุโรปให้อพยพเข้ามามากขึ้น จนเกิดกระแสความเกลียดกลัวชาวต่าง (เชื้อ)ชาติตามมาจากคนในแต่ละพื้นที่เดิม ที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งบางกลุ่มรู้สึกว่าการที่ตนเสียผลประโยชน์จากกระบวนการโลกาภิวัตน์นี้ จนเป็นจุดเริ่มต้นของการทำลายความเชื่อมั่นของผู้คนในยุโรปที่มีต่อระบบและตัวสถาบันของยุโรปลง และเริ่มมีการทบทวนถึงการปฏิเสธแนวความคิดแบบรัฐสวัสดิการและระบบภาษีในยุโรปกันมากขึ้น⁴ จึงกลายเป็นโอกาสของพรรคการเมืองชาวจัดได้หยิบฉวยโอกาสในการกลับคืนสู่การเมืองกระแสหลัก ด้วยวิธีการนำเสนอแนวความคิดและนโยบายแบบประชานิยม ที่ลือไปกับกระแสของอารมณ์และความรู้สึกของผู้คนในยุโรปจำนวนหนึ่ง มาเป็นเครื่องมือเรียกกระแสความนิยมให้กับพรรคการเมือง จนกลายเป็นแนวทางใหม่ให้กับพรรคการเมืองชาวจัด และเรียกกันว่าพรรคการเมืองประชานิยมชาวจัดขึ้นมาแทน

นับแต่นั้นมาแนวความคิดประชานิยมชาวจัดจึงสามารถทำงานและดำรงอยู่ได้ด้วยสถานการณ์ที่เป็นวิกฤติหรือด้วยสภาวะแวดล้อมที่โดดเด่น อาทิ การรวมตัวกันของความไม่พอใจทางการเมืองที่มีอยู่, การรับรู้ถึงความท้าทายที่ร้ายแรงต่อวิถีชีวิต, และการปรากฏตัวของผู้นำประชานิยมที่น่าดึงดูด⁵ โดยสรุปแล้วคำว่าประชานิยมชาวจัด ดูจะไม่มี ความต่างมากนักกับคำว่าชาวจัดสุดโต่ง ที่ประกอบไปด้วยความคิดทางการเมืองแบบฟาสซิสต์ หรือนาซี หรือนีโอฟาสซิสต์ หรือนีโอนาซี ที่ต่างเป็นส่วนหนึ่งของความคิดทางการเมืองแบบชาวจัด แต่ความแตกต่างกันของสองแนวทางคือ การที่มักจะถูกนำไปใช้ในการเน้นในความมากน้อยของลักษณะทางการเมืองในการต่อต้านประชาธิปไตย มากไปกว่านั้นคือการใช้คำว่าประชานิยมเพื่อเน้นถึงการประสบความสำเร็จของพรรคการเมืองชาวจัดนั้น ๆ เอง⁶

¹ แนวความคิดประชานิยมชาวจัด เกิดขึ้นจากการผสมผสานกัน ระหว่างความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดกับรูปแบบลักษณะทางการเมืองที่ว่าประชานิยมเข้าด้วยกัน โดยมีลักษณะที่สำคัญโดยสรุป 9 ประการดังต่อไปนี้ 1. มักจะอ้างถึงการเป็นกระบอกเสียงของคนทั้งสังคม โดยมักจะอาศัยการตีความเล่นกับคำว่า “ประชาชน” เพื่อเข้าข้างตัวเองว่า มีแหล่งที่มาจากอำนาจสูงสุดและชอบธรรมของการเป็นตัวแทนประชาชนในการตัดสินใจ ด้วยอำนาจสูงสุดที่เป็นของประชาชนหรือเสียงข้างมาก 2. ต่อต้านระบบและชนชั้นนำเดิม เป็นการต่อต้านระบบและการกำหนดทิศทางจากระบบที่สร้างขึ้นโดยชนชั้นนำ อันเกิดจากการทำงานที่บกพร่องของระบบแบบเสรีนิยมประชาธิปไตย 3. อุดมการณ์ทางการเมืองยังอยู่ในตำแหน่งชาวจัด แต่ขยับเข้ามาสอดคล้องกับความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น 4. มีการจัดการองค์กรด้วยโครงสร้างแบบส่วนกลางที่แข็งแกร่ง พร้อมกับมีผู้นำที่ทรงเสน่ห์และมีความเป็นผู้นำสูง 5. เป็นที่นิยมในหมู่แรงงาน ลูกจ้างภาคเอกชน คนหนุ่มสาวจากหลากหลายทิศทางทางการเมืองที่ต่อต้านอำนาจรัฐ ระบบการเมืองเดิม และชนชั้นนำทางการเมือง 6. จัดลำดับให้ความสำคัญทางวัฒนธรรมและผลประโยชน์ของชาติ และสัญญาว่าจะเป็นกระบอกเสียงให้กับผู้คนที่รู้สึกถูกละทิ้ง โดนเหยียดหยามจากชนชั้นนำ 7. ไม่ได้ต่อต้านประชาธิปไตยเสียทีเดียว แต่อยู่ตรงกันข้ามกับประชาธิปไตยแบบเสรีนิยม โดยมองว่าประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมนั้น เอื้อให้กับชนชั้นนำในระบบมากกว่า 8. การเปลี่ยนแปลงทางชาติพันธุ์ที่มากเกินไป และการเพิ่มขึ้นของผู้อพยพที่รวดเร็ว ถือว่าเป็นการบ่อนทำลายรัฐชาติ และสุดท้าย 9. ความเป็นสากลและโลกาภิวัตน์ ที่ตั้งมั่นในระบบเศรษฐกิจของโลกตะวันตกปัจจุบัน เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสังคมที่ไม่เท่าเทียมเป็นอย่างมาก; Taggart, Paul. 1995. “New Populist Parties in Western Europe.” *West European Politics* 18, no. 1: 34 – 51. as cited in Ignazi, Piero. *Extreme Right Parties in Western Europe*. pp. 29 – 30 Eatwell, Roger and Mathew Goodwin. 2018. *National Populism: The Revolt against Liberal Democracy*. London: Penguin UK, pp. 1 – 2.

² Ignazi, Piero. *Extreme Right Parties in Western Europe*. pp. 41 – 43, 90 – 92.

³ Mudde, Cas. *The Ideology of the Extreme Right*. pp. 7 - 9; *Ibid.* p. 222 – 229.

⁴ Betz, Hans Georg. *Radical Right-Wing Populism in Western Europe*. pp. 184 – 185.; Mudde, Cas. 2013. “Three Decades of Populist Radical Right Parties in Western Europe: So What?” *European Journal of Political Research* 53: pp. 13 - 14; Eatwell, Roger and Mathew Goodwin. *National Populism: The Revolt against Liberal Democracy*. pp. 18 – 19; Schain, Martin A. 2018. *Shifting Tides: Radical-Right Populism and Immigration Policy in Europe and the United States*. Washington D.C.: migration policy institute, pp. 5 – 10.

⁵ Mudde, Cas. 2004. “*The Populist Zeitgeist*.” *Government and Opposition* 39, no. 4: p. 547.

⁶ Taggart, Paul. “New Populist Parties in Western Europe.” as cited in Ignazi, Piero. *Extreme Right Parties in Western Europe*. p. 29; Mudde, Cas. *The Ideology of the Extreme Right*. pp. 12 - 15)

ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นในยุโรปภายใต้การนำของระบอบโลกเสรีนิยมใหม่ ได้ทำให้ผู้คนในยุโรปจำนวนหนึ่ง รู้สึกถึงแนวโน้มของการเปลี่ยนวิถีชีวิตและความเคยชินเดิมของผู้คน ไปสู่สิ่งที่ไม่สามารถย้อนคืนกลับมาได้ ซึ่งนั่นไม่ได้เป็นเพียงแค่ความรู้สึกที่ชั่วคราวของผู้คนจำนวนหนึ่ง แต่ยังเป็นความจริงอีกด้านที่ว่า มันกำลังส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางการเมืองในยุโรป ไปสู่สภาพใหม่แบบถาวรด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตามสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่ความรู้สึกที่เพิ่งเคยเกิดขึ้นกับสังคมยุโรป แต่มันเคยเกิดขึ้นมาแล้วตั้งแต่ในช่วงทศวรรษที่ 1980 ที่ได้ทำให้พรรคการเมืองขวาจัดกลับมาเกิดใหม่ในสังคมการเมืองของยุโรปอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่กระแสจะอ่อนลงไป จนทำให้เข้าใจไปว่าน่าจะเป็นกระแสแบบลูกคลื่น ที่เป็นระลอกตามความรู้สึกของผู้คนที่มึต่อระบบการเมืองแบบเดิม ตามแต่สถานการณ์หรือวิกฤติที่อ่อนแรงลงแล้วจบไป แต่ในอีกทางหนึ่งผู้เขียนก็ตั้งข้อสังเกตว่า ลูกคลื่นของความรู้สึกคนยุโรป ที่มีต่อระบบการเมืองของสหภาพยุโรปในช่วงเวลายาวนาน ต่อเนื่องเป็นลูกคลื่นเดียวกันที่มีขึ้นลง โดยไม่เคยมีจุดสิ้นสุดหรือจุดกำเนิดใหม่ นับตั้งแต่การกลับมาของแนวความคิดขวาจัดในยุโรปเมื่อทศวรรษที่ 1980 นั้นเอง ก็เป็นได้เช่นกัน เนื่องจากพบว่า การเติบโตของพรรคการเมืองขวาจัดส่วนใหญ่จะมีการเติบโตที่มากขึ้นกว่าระลอกก่อนหน้านี้อยู่เสมอ โดยเมื่อเปรียบเทียบกับผลการเลือกตั้งรัฐสภายุโรปตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 1980 จนมาถึงการเลือกตั้งในปี 2014 ที่สะท้อนความเติบโตครั้งใหญ่ของพรรคการเมืองขวาจัดในยุโรปอีกครั้งหนึ่ง¹

การเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภายุโรปในปี 2014 จึงได้ถูกนับให้กลายเป็นหมุดหมายที่สำคัญบนหน้าศักราชการเมืองยุโรปใหม่อีกอันหนึ่ง เมื่อเหล่าพรรคการเมืองขวาจัดหลายประเทศในสหภาพยุโรป ซึ่งมีอุดมการณ์ต่อต้านสหภาพยุโรป ต่างได้รับที่นั่งในรัฐสภายุโรปเพิ่มมากขึ้น เช่น ในฝรั่งเศส ที่ในการเลือกตั้งปี 2009 พรรค Front National (FN) + ผู้สมัครอิสระ ได้ที่นั่งรวมกันเพียง 4 (3+1) ที่นั่ง แต่ในปี 2014 พรรค FN + ผู้สมัครอิสระ ได้รวมกันถึง 24 (23+1) ที่นั่ง², ขณะที่อิตาลี ในการเลือกตั้งปี 2009 พรรค Lega Nord (LN) ได้ที่นั่ง 9 ที่นั่ง แต่ในปี 2014 พรรค LN + พรรค Five Star Movements (M5S) ได้ถึง 22 (5+17) ที่นั่ง³ ด้านเยอรมัน ในการเลือกตั้งปี 2009 พรรคการเมืองขวาจัดในเยอรมนี ไม่ได้ที่นั่งแม้แต่ที่นั่งเดียวในรัฐสภายุโรป แต่ในปี 2014 พรรค Alternative für Deutschland (AfD) + พรรค Nationaldemokratische Partei Deutschlands (NPD) ได้ที่นั่งรวมกันถึง 8 (7+1) ที่นั่ง⁴ หรือในอังกฤษ (สหราชอาณาจักร) ที่ในการเลือกตั้งปี 2009 อย่างพรรค United Kingdom Independence Party (UKIP) + พรรค British National Party (BNP) + พรรค Democratic Unionist Party (DUP) ได้ที่นั่งในรัฐสภายุโรปรวมกัน 16 (13+2+1) ที่นั่ง แต่ในปี 2014 พรรค UKIP + พรรค DUP ได้ที่นั่งรวมกันถึง 25 ที่นั่ง (24+1)⁵ และในอีกหลายประเทศก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน⁶ จนสามารถก่อตัวเป็นกลุ่มการเมือง

¹ Boissieu, Laurent de. 2019, August 20. "Le Parlement Européen Depuis 1979." europe-politique. <https://www.europe-politique.eu/parlement-europeen.html>. (Accessed December 21, 2021)

² European Parliament. 2009 July 7. "Results of the 2014 European Elections." European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/country-results-fr-2009.html>. (Accessed June 3, 2022); European Parliament. 2014, June 25. "Results of the 2014 European Elections." European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/country-results-fr-2014.html>. (Accessed June 3, 2022).

³ European Parliament. 2009 July 7. "Results of the 2014 European Elections." European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/country-results-it-2009.html> (Accessed June 3, 2022); European Parliament. 2014, September 22. "Results of the 2014 European Elections." European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/country-results-it-2014.html>. (Accessed June 3, 2022)

⁴ European Parliament. 2009 July 7. "Results of the 2014 European Elections." European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/country-results-de-2009.html>. (Accessed June 3, 2022); Parliament, European. 2014, September 22. "Results of the 2014 European Elections." European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/country-results-de-2014.html>. (Accessed June 3, 2022)

⁵ European Parliament. 2009 July 7. "Results of the 2014 European Elections." European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/country-results-uk-2009.html>. (Accessed June 3, 2022); European Parliament. 2014, May 28. "Results of the 2014 European Elections." European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/country-results-uk-2014.html>. (Accessed June 3, 2022)

⁶ BBC News. 2014, May 26. "Eurosceptic 'Earthquake' Rocks Eu Elections." BBC News. <https://www.bbc.com/news/world-europe-27559714>. (Accessed June

3, 2022); Mudde, Cas. 2014, May 30. "The Far Right in the 2014 European Elections: Of Earthquakes, Cartels and Designer Fascists." The Washington Post.

ในรัฐสภายุโรปได้สำเร็จอีกครั้งหนึ่งในปี 2015 หลังจากที่การรวมกลุ่มของเหล่าพรรคการเมืองชาวจัดได้ห่างหายไปจากรัฐสภายุโรปเป็นเวลานับทศวรรษ² ฉะนั้นแล้วปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ จึงอาจเป็นหนึ่งในข้อบ่งชี้ที่สะท้อนให้เห็นถึง ความไม่เชื่อมั่นต่อกลไกการทำงานและระเบียบแบบเสรีนิยมใหม่³ ของสหภาพยุโรป ที่ได้ครอบงำภูมิภาคนี้เอาไว้มาอย่างยาวนาน และเชื่อได้ว่ามีโอกาสจะเติบโตขึ้นได้อีก⁴ ผ่านความนิยมที่มีต่อพรรคการเมืองชาวจัดในสหภาพยุโรปของชาวยุโรป เมื่อดูจากตัวเลขและผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งรัฐสภายุโรปในปี 2014

มูลเหตุที่มาของปรากฏการณ์ข้างต้นที่เกิดขึ้นในระลอกหลังนี้ เริ่มต้นมาจากการที่ยุโรปและประชาชนชาวยุโรป ยังคงถูกกระแสโลกาภิวัตน์ภายใต้กลไกระเบียบโลกแบบเสรีนิยมใหม่ถาโถมอย่างหนัก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจตั้งแต่ปี 2008 ที่สร้างผลกระทบในยุโรปเป็นวงกว้างและต้องใช้เวลาในการฟื้นตัว อีกปัจจัยหนึ่งมาจากกระแสการหลังไหลเข้าสู่ยุโรปของผู้อพยพจากทุกสารทิศอย่างรวดเร็ว สืบเนื่องมาจากความไม่มั่นคงของชีวิตในถิ่นฐานเดิมของเหล่าผู้อพยพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความไม่มั่นคงปลอดภัยจากสงครามกลางเมืองตั้งแต่ปี 2011 ในภูมิภาคอาหรับ จากสองปัจจัยดังกล่าวได้สร้างผลกระทบที่ส่งเสริมให้พลเมืองชาวยุโรปในหลายประเทศ ต่างหันมาให้ความสนใจความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นความคิดทางการเมืองที่ต่อต้านแนวความคิดแบบเสรีนิยมใหม่ ตลอดจนหลักการและกลไกของสหภาพยุโรปที่ชี้นำวิถีชีวิตของชาวยุโรปมาเป็นเวลานาน อีกทั้งยังเป็นความคิดทางการเมืองที่มุ่งเน้นการรักษาความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ อัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชาวยุโรป ซึ่งไม่เปิดรับต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่หลังไหลเข้าสู่ยุโรปพร้อมกับผู้อพยพ ดังนั้นชาวยุโรปที่เชื่อในความคิดทางการเมืองแบบชาวจัด จึงมองว่าสหภาพยุโรปและกระแสโลกาภิวัตน์ภายใต้ระเบียบแบบเสรีนิยมใหม่ คือ สาเหตุของปัญหาทั้งหมด ที่ไม่สามารถตอบสนองต่อการสร้างความรู้สึกให้มั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน หรือในอีกด้านหนึ่งคือกลายเป็นภัยคุกคามต่อชาวยุโรป ที่ไม่สามารถควบคุมหรือจัดการปัญหาเหล่านี้ได้อีกต่อไป

อย่างไรก็ตามกระแสความนิยมต่อความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดในยุโรปในปัจจุบันนั้น ไม่ได้ถือว่าเป็นครั้งแรก แต่ครั้งหนึ่งเคยได้รับความนิยมถึงขีดสุดในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 จนเคยเกือบสามารถครอบงำไปทั่วทั้งโลกได้ จากการปรากฏขึ้นของการปกครองแบบเผด็จการทหาร อำนาจนิยม ฟาสซิสต์ขึ้นหลายที่ทั่วทุกมุมโลก เกือบทุกทวีป ก่อนที่จะถูกเบียดขับให้กลายเป็นความคิดทางการเมืองกระแสรอง ที่ถูกตีตราว่าไม่ควรได้รับความนิยมอีก หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง กระนั้นแนวความคิดดังกล่าวมิได้สูญหายไปแต่อย่างใด หากยังคงเคลื่อนไหวที่ระจวันพื้นคืนกลับมาเป็นความคิดทางการเมืองกระแสหลักของยุโรปอีกครั้งหนึ่ง

<https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2014/05/30/the-far-right-in-the-2014-european-elections-of-earthquakes-cartels-and-designer-fascists/>. (Accessed June 3, 2022)

¹ หนึ่งในความโดดเด่นทางการเมืองของรัฐสภายุโรป คือ การมีกลุ่มการเมืองที่จัดแบ่งตามอุดมการณ์ทางการเมืองอยู่ภายในรัฐสภายุโรป โดยเริ่มมีการจัดตั้งกลุ่มการเมือง

ขึ้นตั้งแต่สมัยที่สหภาพยุโรปยังเป็นประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรป ซึ่งกลุ่มการเมืองจะทำหน้าที่เปรียบเสมือนพรรคการเมืองขนาดใหญ่ที่รวบรวมพรรคการเมืองขนาดเล็กที่มีอุดมการณ์แบบเดียวกัน ใกล้เคียงกัน หรือเห็นชอบในนโยบายร่วมกันมารวมกลุ่มกัน เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของอุดมการณ์ทางการเมืองของพลเมืองในสหภาพยุโรป ตลอดจนเป็นตัวแทนปกป้องผลประโยชน์และอุดมการณ์ของผู้คนในสหภาพยุโรปมากกว่าการเป็นตัวแทนในการปกป้องผลประโยชน์ให้กับรัฐบาลของรัฐสมาชิกหรือพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง และการรวมกลุ่มกันนั้น จะทำให้ได้รับงบประมาณจากรัฐสภายุโรปเพิ่มมากขึ้นกว่าการไร้กลุ่มสังกัดอีกด้วย

² นับจากปี 1994 ที่มีการรวมกลุ่มของพรรคการเมืองชาวจัดเป็นครั้งสุดท้าย กระทั่งในปี 2007 ได้ปรากฏขึ้นอีกครั้ง ทว่าดำรงอยู่ได้เพียงไม่กี่เดือนเท่านั้น โดยในปี 2015 ได้มีการรวมกลุ่มที่ชื่อว่า Europe of Nations and Freedom (ENF) ขึ้น

³ ระเบียบแบบเสรีนิยมใหม่ ถูกพัฒนาขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1980 จากแนวความคิดแบบเสรีนิยมใหม่ ซึ่งเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นไปทางมิติทางเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยเน้นการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ การโอนกิจการสาธารณะเป็นเอกชน การลดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำกับทุนนิยม และการขยายตัวของทุนการเงิน ขณะเดียวกัน พยายามรวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจทางด้านเศรษฐกิจและการเงินไปอยู่ที่องค์กรเหนือรัฐ ขณะเดียวกันในมิติทางการเมือง ก็ยังได้ลดทอนประเด็นทางการเมืองให้กลายเป็นเรื่องทางเทคนิคที่อาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเข้ามาบริหารจัดการ แทนที่การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง; จิตติภัทร พูนช่า. 31 มีนาคม 2560. “ประชานิยมในยุโรป: อเสรีนิยม Vs เสรีนิยม(ใหม่)ที่ไร้ประชาธิปไตย.” The 101.world. สืบค้นเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2565. <https://www.the101.world/populism-in-europe/>. สืบค้นเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2565; จิตติภัทร พูนช่า. 30 มีนาคม 2561. “Eu Disintegration : เมื่อ(สหภาพ)ยุโรปแตกแยก.” the 101.world. <https://www.the101.world/eu-disintegration>. สืบค้นเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2565.

⁴ Dustmann, Christian, Barry Eichengreen, Sebastian Otten, André Sapir, Guido Tabellini, and Gylfi Zoega. 2017, August 23. “Populism and Trust in Europe.” VoxEU.org – CEPR’s policy portal. https://www.europarl.europa.eu/pdf/eurobarometre/2014/post/post_ee2014_sociodemographic_annex_en.pdf. (Accessed June 3, 2022)

ด้วยเหตุนี้ การสำรวจการหวนคืนของความคิดทางการเมืองแบบชาตินิยมในยุโรป จะช่วยทำให้เห็นพลวัตความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในปัจจุบันของภูมิภาคนี้ได้ชัดเจนขึ้น

จากรุ่นเรืองสู่ร่วงโรย: วัฏจักรพรรคการเมืองชาตินิยมในสหภาพยุโรป (กรณีอิตาลี และเยอรมนี)

สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงด้วยความปราชัยของฝ่ายเผด็จการฟาสซิสต์อิตาลีและนาซีเยอรมัน จนดูราวกับว่าชัยชนะของฝ่ายเสรีนิยมและคอมมิวนิสต์ได้เข้าถอนรากถอนโคนแนวความคิดแบบฟาสซิสต์ในยุโรปไปด้วยแล้ว แต่กับความคิดนั้นไม่ใช่สิ่งที่สามารถรื้อถอนออกไปได้ง่าย มันยังคงตกค้างอยู่กับความนึกคิดของผู้คน ตลอดจนการปกครองแบบเผด็จการอำนาจนิยมชาตินิยมในอีกหลายพื้นที่ของโลกหาได้เสื่อมถอยตามไปด้วย เช่น โปรตุเกส ที่นำโดยอันโตนิโอ ซาลาซาร์ (1933 - 1974)¹ และสเปน ที่นำโดยฟรานซิสโก ฟรังโก (1936 - 1975)² เป็นสองชาติที่รักษาระบบเผด็จการอำนาจนิยมไว้ได้เกือบ 30 ปี หรือในบางกรณีก็สามารถสถาปนาอำนาจปกครองขึ้นใหม่ได้ อาทิ ประเทศในกลุ่มทวีปอเมริกาใต้อย่าง อาเจนติน่า โดย ฮวน เปรอง (Juan Peron) (1946 - 1955) บราซิล โดยกองทัพบราซิล (1964 - 1985), ชิลี โดย ออกุสโต ปิโนเชต์ (Augusto Pinochet) (1973 - 1990) เป็นต้น; อเมริกากลางอย่าง นิการากัว โดย ตระกูลซาโมซ่า (Somoza Dynasty) (1927 - 1979), เฮติ โดย ตระกูลดูวาเลียร์ (Duvalier Dynasty) (1957 - 1986) เป็นต้น; แอฟริกาอย่างเช่น แอฟริกากลาง โดย ม็อง โบเดล โบกัสซ่า (Jean-Bédél Bokassa) (1966 - 1979), อุกันดา โดย อิดี อามิน (Idi Amin) (1971 - 1979), ลิเบีย โดย มุอัมมาร์ กัดดารีฟี (Muammar Gaddafi) เป็นต้น; เอเชียอย่าง ไทย โดย สฤษดิ์ ธนะรัชต์ (1959 - 1963), ใต้หวัน โดย เจียง ไคเช็ก (Chiang kai shek) (1950 - 1975), เกาหลีใต้ โดย ปาร์ก ชุงฮี (Park Chung-Hee) (1962 - 1979) เป็นต้น และกลุ่มภูมิภาคอาหรับตะวันออกกลางอย่าง อิรัก โดยซัดดัม ฮุสเซน (Saddam Hussein) (1979 - 2003) เป็นต้น ที่ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่เผด็จการอำนาจนิยม ทั้งแนวทางแบบฟาสซิสต์ที่นำโดยทหาร หรือพลเรือนภายใต้การสนับสนุนของกองทัพก็ดี ดังนั้นเหล่าผู้ฝึกฝืนฟาสซิสต์และนาซีที่หลงเหลือมาจากสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเฉพาะในยุโรป ต่างยังคงฝืนฝืนถึงการปฏิวัติชาตินิยม (The National Revolution)³ อยู่เสมอ แต่การปฏิวัติด้วยกำลังหรือการรบยอมเป็นไปไม่ได้หรือทำได้ยากมากขึ้น และเมื่อไม่สามารถรองรับความคิดของคนหมู่มากได้ดังเช่นในอดีต ทำให้จึงต้องหันมาพัฒนารูปแบบทางความคิดแทน เพื่อให้ยังคงสามารถสืบทอดต่อไปยังผู้คนที่ฝึกฝืนและหลงเหลือในแนวความคิดแบบฟาสซิสต์และนาซีต่อไป ซึ่งมีทั้งนักวิชาการ นักคิด นักเขียน ตลอดจนเหล่านักการเมืองและขุนพลที่หลงเหลือจากการกวาดล้างหลังสงครามและกระบวนการยุติธรรมที่สืบเนื่องจาก

¹ ปกครองด้วยระบอบนาวิรัฐ (Estado Novo) แปลว่า รัฐใหม่ เป็นหนึ่งในรูปแบบการปกครองแบบฟาสซิสต์ที่เกิดขึ้นในโปรตุเกส (1933 - 1974) โดยมีลักษณะการปกครองเป็นแบบรัฐบริรักษ์เต็มตัว มีระบบราชการเป็นตัวนำขับเคลื่อนการปกครองและดำเนินเศรษฐกิจโดยผสมผสานเข้ากับฟาสซิสต์ ใช้กองตำรวจลับของรัฐเป็นกลไกปกครอง ยึดถือคุณค่าอนุรักษ์นิยม-คาทอลิก เปิดให้มีการเลือกตั้งแบบพรรคการเมืองเดียว และปิดตัวเองจากสังคมโลกภายนอก; สุธาชัย ยิ้มประเสริฐ. 2561. กาลครั้งหนึ่งของโปรตุเกส: ประวัติศาสตร์โปรตุเกสจากจักรวรรดิทางทะเลสู่สาธารณรัฐประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ยุโรปศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, น. 320; Cyprian Blamires. 2006. "Estado Novo ("New State")." In World Fascism: A Historical Encyclopedia, edited by Cyprian Blamires, vol. 1, California: ABC-CLIO, p. 201; Stewart Lloyd-Jones. 2006. "Portugal." In World Fascism: A Historical Encyclopedia edited by Cyprian Blamires, vol 1, California: ABC-CLIO, pp. 527 - 528.

² ระบอบฟรังโก-ฟาแลงก์ (Francoist-Falange) เป็นหนึ่งในรูปแบบการปกครองแบบฟาสซิสต์ที่เกิดขึ้นในสเปน (1936 - 1975) มีลักษณะการปกครองเป็นแบบผสมผสานฟาสซิสต์กับอนุรักษนิยม-จารีต โดยในช่วงแรกของการปกครองในระบอบฟรังโกสืบทอดความคิดมาจากกลุ่มฟาแลงก์ที่เป็นฟาสซิสต์แบบดั้งเดิม (เผด็จการชาตินิยม-ลัทธิทหาร ต่อต้านแนวความคิดเสรีนิยมและคอมมิวนิสต์) แต่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ฟรังโกได้นำสเปนถอยห่างจากการเป็นฟาสซิสต์ แล้วนำเอาแนวความคิดแบบอนุรักษนิยม-จารีตมาเป็นฉากหน้าแทน แต่ยังมีกองทัพอยู่เบื้องหลัง และมีฟรังโกเป็นผู้นำสูงสุด จึงทำให้รูปแบบการปกครองของฟรังโก จึงมีความแตกต่างออกไปกับฟาสซิสต์ดั้งเดิมไปอีกรูปแบบ จนมีชื่อเรียกเป็นของตัวเองว่าระบอบฟรังโก อย่างไรก็ตามระบอบดังกล่าวนี้ได้สิ้นสุดลงไปพร้อมกับการเสียชีวิตของฟรังโก ในปี 1975; Griffiths, Richard. 2006. "Francoism." In World Fascism: A Historical Encyclopedia, edited by Cyprian Blamires, vol 1, California: ABC-CLIO, pp. 250 - 252.

³ การปฏิวัติชาตินิยม เป็นส่วนหนึ่งของความคิดทางการเมืองแบบฟาสซิสต์ เป็นความเชื่อในเรื่องของการปฏิวัติที่แท้จริงเพื่อปลดปล่อยชาติ ออกจากความทุกข์เข็ญจากจน จากโลกแบบเสรีนิยมที่เสื่อมโทรม หรืออภัยหนึ่งคือ การโต้กลับการปฏิวัติของฝ่ายเสรีนิยมที่เคยเกิดขึ้น เช่น การปฏิวัติฝรั่งเศส 1789 ที่เป็นจุดเริ่มต้นของโลกแบบเสรีนิยม เป็นต้น โดยขบวนการทางการเมืองแบบฟาสซิสต์หรือนาซี หรือหมายถึงการเข้ายึดอำนาจของฝ่ายฟาสซิสต์หรือนาซี ซึ่งมักจะมีการอ้างถึงเหตุการณ์ การเดินขบวนเข้ากรุงโรม (March on Rome) ของมูสโสลินีในเดือนตุลาคม ปี 1922 หรือการเถลิงขึ้นสู่อำนาจของฮิตเลอร์ในปี 1933; Renton, David. 2006. "Counter-Revolution." In World Fascism: A Historical Encyclopedia, edited by Cyprian Blamires, vol 1, California: ABC-CLIO, p. 153.; Koller, Christian. 2006. "French Revolution, The." In World Fascism: A Historical Encyclopedia, edited by Cyprian Blamires, vol 1, California: ABC-CLIO, pp. 257 - 258.

สงคราม เข้ามารื้อฟื้นพลังความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดให้หวนคืนอีกครั้ง

ความพยายามเปลี่ยนผ่านเพื่อต่อยอดและขยายองค์ความรู้ของอุดมการณ์แบบฟาสซิสต์และนาซีไปสู่แนวความคิดแบบใหม่ ตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 จะสิ้นสุดลง แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จและต่างพ่ายแพ้ไปพร้อมกันกับสงคราม ทว่าความพยายามของเหล่าฟาสซิสต์และนาซีที่ยังคงเชื่อมั่นในอุดมการณ์ต่างยังคงเชื่อมั่นในการกลับมาอีกครั้ง โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เคยเป็นเขตอิทธิพลอันรุ่งเรืองของความคิดทางการเมืองชาวจัดอย่าง อิตาลี เยอรมนี และฝรั่งเศส ที่ความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดต่างเคยรุ่งเรืองถึงขีดสุดอยู่ในดินแดนเหล่านี้

กรณีอิตาลี

ในอิตาลีได้มีความพยายามรื้อฟื้นขึ้นเป็นครั้งแรกในปลายปี 1946 จอร์จิโอ อัลมิรานเต (Giorgio Almirante) อดีตสมาชิกขบวนการฟาสซิสต์อิตาลี ได้ก่อตั้งพรรคการเมืองที่ชื่อว่า Movimento Sociale Italiano (MSI) พร้อมกับขึ้นเป็นผู้นำพรรคคนแรก เพื่อกลับมาสานต่ออุดมการณ์ทางการเมืองแบบฟาสซิสต์ โดยมีเป้าหมายต้องการฟื้นฟูลัทธิฟาสซิสต์ของมุสโสลินี มุ่งโจมตีระบอบประชาธิปไตยในอิตาลี และต่อสู้กับแนวคิดคอมมิวนิสต์ อย่างไรก็ตาม แม้อุดมการณ์ของพรรค MSI จะเป็นปฏิปักษ์กับระบอบเสรีนิยมประชาธิปไตย แต่สามารถปรับตัวให้อยู่ในข้อจำกัดหรือเงื่อนไขภายใต้สภาพแวดล้อมทางการเมืองของอิตาลีในเวลานั้นได้ กระนั้น พรรค MSI ก็ยังไม่สามารถเข้ามาอยู่ในกลุ่มพรรคการเมืองกระแสหลักในการเมืองอิตาลีได้ ดังเช่นผลการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกในปี 1948 พรรค MSI ได้ที่นั่งในสภามาเพียง 6 ที่นั่ง จาก 574 ที่นั่ง หรือร้อยละ 2.2 เท่านั้น โดยแรงสนับสนุนส่วนใหญ่มาจากทางตอนใต้ของอิตาลีที่ยังนิยมในระบอบฟาสซิสต์ จารีตนิยม และมีแนวโน้มเป็นเผด็จการชนชั้นกลาง-นายทุน¹

ความล้มเหลวครั้งแรกของพรรคได้นำความแตกแยกมาสู่ภายในพรรค จนต้องเปลี่ยนตัวผู้นำพรรคคนใหม่ที่มีแนวทางแบบอนุรักษนิยมหรือเอียงมาทางสายกลางกว่า ชื่อว่าอัลเฟรโด เดอ มาร์ซานิช (Alfredo De Marsanich) ขึ้นมาแทนที่ ซึ่งได้รับการตอบรับที่ดีขึ้น ทำให้การเลือกตั้งครั้งถัดมาของพรรค MSI ได้คะแนนเสียงเพิ่มขึ้น เป็นผลจากการลดความสุดโต่งในการต่อต้านหลักการของระบอบลง และมีนโยบายให้การสนับสนุนสอดคล้องกับพรรคการเมืองฝ่ายขวาอื่น ๆ ที่อยู่ในกระแสหลักอย่างเช่นพรรค Christian Democrat (CD) ที่เป็นพรรคการเมืองที่มีขนาดใหญ่ เป็นอนุรักษนิยม-คริสต์คาทอลิก และมักจะได้จัดตั้งเป็นรัฐบาลอยู่โดยตลอด ทำให้พรรค MSI จึงสามารถพึ่งพิงอาศัยกระแสความนิยมจนเติบโตและขยับเข้ามาสู่เส้นทางการเป็นพรรคการเมืองกระแสหลักมากขึ้น²

บริบทสงครามเย็นที่แผ่ขยายในทศวรรษที่ 1950 ทำให้อิตาลีต้องเปลี่ยนหลักการปฏิบัติจากที่เคยต่อต้านฟาสซิสต์กลายเป็นการต่อต้านคอมมิวนิสต์ พรรค MSI จึงได้รับการยอมรับและมีความนิยมมากขึ้นตามลำดับ ประกอบกับการเคลื่อนไหวด้วยท่าทีที่อ่อนลงจากเดิม หันมาผูกมิตรกับพรรคฝ่ายขวาอื่น ๆ ในกระแสหลัก ด้วยการสนับสนุนให้อิตาลีเข้าร่วมกับนาโต้และประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (EEC) บนฐานแนวคิดแบบชาตินิยมยุโรป เพื่อต่อต้านการรุกรานจากคอมมิวนิสต์ในสงครามเย็น เป็นการรับบทบาทผู้พิทักษ์โลกตะวันตกและคริสต์ศาสนา เพื่อกลมกลืนไปกับระบอบประชาธิปไตย กระนั้น กลับทำให้เกิดรอยร้าวขึ้นในพรรคอย่างต่อเนื่องจนต้องมีการเปลี่ยนตัวผู้นำอีกครั้ง เมื่อปีที่สุดโต่งของพรรคบางส่วน ยอมรับไม่ได้จึงออกจากพรรคไปตั้งขบวนการของตัวเองขึ้น ชื่อว่า Ordine Nuovo เพื่อรักษาอุดมการณ์เมื่อแรกตั้งของพรรคเอาไว้ ที่สุดขบวนการดังกล่าวกลับกลายเป็นขบวนการก่อการร้าย เพื่อต่อสู้กับขบวนการก่อการร้ายฝ่ายซ้ายหัวรุนแรงที่ต้องการกดปราบการขยายตัวของฝ่ายชาวจัดแทน³ การเกิดขึ้นของขบวนการ

¹ Ignazi, Piero. *Extreme Right Parties in Western Europe*. pp. 35 – 36.

² Ibid. p. 37.

³ Ibid. p. 38.; Hakl, H. Thomas. 2019. "Julius Evola and Tradition." In *Key Thinkers of the Radical Right: Behind the New Threat to Liberal Democracy*, edited by Mark Sedgwick, New York: Oxford University Press, p. 65.

ก่อการร้ายยิ่งผลักดันให้สถานการณ์ทางการเมืองอิตาลีเลวร้ายลง และความนิยมต่อพรรค MSI ก็ลดลงตามไปด้วย

อัลมิรานเตผู้ก่อตั้งพรรค MSI จึงสบโอกาสกลับมาเป็นผู้นำเพื่อหวังกอบกู้พรรคอีกครั้ง และได้ดำเนินนโยบายสุดโต่งกลับมาเป็นจุดยืนเพื่อต่อสู้กับขบวนการฝ่ายซ้าย พร้อมกับขบวนการนโยบาย *Destra Nazionale* (ขวาแห่งชาติ) ที่แสดงออกถึงความปรารถนาจะนำพรรค MSI ขึ้นมาเป็นผู้บริหารบรรดาพรรคการเมืองฝ่ายขวาทั้งหมดในอิตาลี ร่วมกับสนับสนุนความแข็งแกร่งของกองกำลังขวาจัดและอ้างถึงการปกป้องพลังเงียบหรือเสียงส่วนใหญ่ที่ไม่แสดงออกทางการเมืองจากความวุ่นวายทางการเมืองที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถดึงฝ่ายขวากลุ่มอื่น ๆ เข้ามาร่วมด้วย เช่น พวกกษัตริย์นิยม บางส่วนจากพรรค CD ไปจนถึงนายทหารระดับสูงของกองทัพอิตาลี ทั้งยังสามารถดึงพวกปีกสุดโต่งที่เคยออกไปกลับมาร่วมได้อีกครั้ง¹ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเป็นจุดสูงสุดของพรรคนับตั้งแต่ก่อตั้งมา

อย่างไรก็ตามจุดสูงสุดนั้นก็กลับเป็นช่วงสั้น ๆ เมื่อไม่สามารถควบคุมปีกขวาสุดโต่งและขบวนการก่อการร้ายที่มีความเกี่ยวพันอยู่กับพรรคได้ อีกทั้งพรรค CD ในฐานะพันธมิตรที่สำคัญเริ่มถอยห่างเพื่อหวังตัดตอนการเติบโตของพรรค MSI และไม่ต้องการมีส่วนเกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางการเมือง พรรค MSI จึงเสื่อมความนิยมอีกครั้ง พร้อมกับความแตกแยกภายในพรรค มีความพยายามที่จะเปลี่ยนแนวทางและความคิดทางการเมืองของพรรคอีกครั้ง โดยปีกสุดโต่งได้เสนอกรอบแนวคิดเชิงวัฒนธรรมเข้ามาแทนที่นโยบายขวาแห่งชาติเดิม ที่มุ่งเน้นไปยังการวิพากษ์เสรีนิยมและมาร์กซิสต์ว่าไม่สามารถตอบโจทย์ต่อความต้องการของคนรุ่นใหม่และคนด้อยโอกาสในเวลานั้น ทั้งการครอบงำของทุนนิยมในโลกตะวันตกได้ทำลายชีวิตของผู้คนและสังคมตะวันตก อันเป็นการรับเอาอิทธิพลความคิดทางการเมืองขวาจัดใหม่ในฝรั่งเศสที่กำลังเติบโตขึ้น และดีพอที่จะดึงดูดให้คนรุ่นใหม่ในยุโรปช่วงทศวรรษ 1970 หันมาสนใจแนวความคิดทางการเมืองแบบขวาจัดเพิ่มขึ้น แต่อัลมิรานเตก็ยังคงดีพอที่จะรักษาตำแหน่งผู้นำของพรรคและความคิดทางการเมืองของพรรคให้คงความคิดทางการเมืองแบบนี้โอฟาสซิสต์เอาไว้ได้²

ความเบื่อหน่ายต่อความรุนแรงทางการเมืองของชาวอิตาลีสืบสานกับท่าทีที่อ่อนลงทั้งจากพรรค MSI และขบวนการฝ่ายซ้ายในช่วงทศวรรษที่ 1980 ได้ช่วยให้สถานการณ์ทางการเมืองและความรุนแรงในอิตาลีลดลง แต่พรรค MSI ก็มาถึงจุดแตกหัก หลังจากอัลมิรานเตลงจากตำแหน่งผู้นำพรรค ได้เกิดการแบ่งออกเป็นสองขั้วคือ ฝ่ายที่พยายามจะสืบทอดอัตลักษณ์ความเป็นนีโอฟาสซิสต์เอาไว้อย่างเหนียวแน่น ต่อต้านระบบและโลกตะวันตก กับฝ่ายที่เอียงไปทางแบบอนุรักษนิยมชนชั้นกลาง-นายทุน แม้จะแย่งชิงสลับกันขึ้นมาบริหารพรรคทั้งสองฝ่าย แต่ต่างก็ล้มเหลวกันทั้งหมดในการเลือกตั้ง ในขณะที่เดียวกัน พรรคการเมืองท้องถิ่นอย่าง *Lega Nord* (LN) ที่อยู่ทางตอนเหนือของอิตาลีเข้ามาช่วงชิงพื้นที่ทางการเมืองทางตอนเหนือของพรรค MSI ไปอีก ด้วยแนวนโยบายท้องถิ่นนิยมทำให้พรรค MSI ต้องปรับกลยุทธ์แบ่งแยกพรรคออกจากกัน เพื่อชิงภาพลักษณ์จุดกำเนิดของพรรคที่เป็นฟาสซิสต์มาแต่เดิม โดยก่อตั้งเป็นกลุ่ม *Alleanza Nazionale* (AN) ขึ้น อันเป็นการรวมตัวของปีกอนุรักษนิยมของพรรคเข้าไว้ด้วยกัน และได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นของจุดจบตำนานพรรคการเมืองที่เป็นมรดกมาจากฟาสซิสต์อิตาลีลง เมื่อ AN ได้เข้ามาแทนที่พรรค MSI มากขึ้น โดยเป็นแนวหน้าในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อปี 1994 แทนพรรค MSI ก่อนที่ในที่สุดพรรค MSI จะถูกยุบลงในปีถัดมา พร้อมกับการยกกลุ่ม AN ขึ้นเป็นพรรคการเมืองใหม่สืบทอดแทน ถือเป็นการสิ้นสุดพรรคการเมืองมรดกฟาสซิสต์อิตาลีและหนึ่งในผู้ขับเคลื่อนความคิดทางการเมืองแบบฟาสซิสต์และนีโอฟาสซิสต์ที่สำคัญในยุคหลังสงครามอย่างเป็นทางการ³

ขณะเดียวกันฝ่ายปีกขวาสุดโต่งที่เหลืออยู่จึงออกไปตั้งขบวนการและพรรคการเมืองใหม่เพื่อสืบทอดมรดกฟาสซิสต์และนีโอฟาสซิสต์ที่เป็นแนวทางของตัวเองในปีเดียวกันชื่อว่า *Fiamma Tricolore*⁴ แต่ก็ไม่เป็นที่นิยมและล้มเหลวไปโดยสิ้นเชิง กระนั้น

ความคิดทางการเมืองตลอดจนพรรคการเมืองและขบวนการชาวนาจัดนีโอฟาสซิสต์ในอิตาลีหาได้สูญสลายหายไป ยังคงมีขบวนการ

¹ Ignazi, Piero. *Extreme Right Parties in Western Europe*. p. 39.

² Ibid. pp. 40 – 41.

³ Ibid. pp. 41 – 45.

⁴ Ibid. p. 49.

รุ่นใหม่เกิดขึ้นทดแทนอยู่เสมอจนถึงปัจจุบัน อาทิ พรรค LN ที่เริ่มต้นจากพรรคการเมืองระดับท้องถิ่น ที่เน้นเรื่องประชานิยมและท้องถิ่นนิยมมาก่อน จากนั้นจึงค่อย ๆ ดำเนินนโยบายเอียงเข้ามาสู่การเป็นพรรคการเมืองชาวจัดอย่างเต็มตัวแทนที่พรรค MSI ที่ล่มสลาย เช่น สนับสนุนการต่อต้านผู้อพยพ และส่งเสริมวัฒนธรรมแบบคริสเตียนที่เคร่งครัด¹ โดยพรรค LN ประสบความสำเร็จถึงขั้นได้เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลอิตาลีชุดปัจจุบัน

กรณีเยอรมนี²

ขณะที่ในฝั่งเยอรมนีที่เคยรุ่งเรืองมาในอดีต แม้จะมีความพยายามก่อตั้งขบวนการชาวจัดขึ้นเพื่อรื้อฟื้นความคิดทางการเมืองแบบนาซีและฟาสซิสต์ได้อีกครั้ง แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ เช่น พรรค Deutsche Konservative Partei (DKP) ในปี 1946 เป็นตัวแทนความคิดทางการเมืองแบบอำนาจนิยม อนุรักษ์-จารีตนิยมที่สืบทอดความคิดมาจากกองกำลังชาตินิยมในยุคไวมาร์ พรรค Sozialistische Reichspartei (SRP) ในปี 1949 เป็นพรรคการเมืองแบบชาวดุชโต่ง ยังคงมีความผูกพันและฝักใฝ่ในชาวยุโรป เนื่องจากก่อตั้งโดยอดีตนาซีทหารนาซี และพรรค Deutsche Rechtspartei (DRP) ในปี 1950 ก่อตั้งขึ้นมาจากการแยกตัวกันของสมาชิก DKP ที่มีความสุดโต่งแตกต่างกัน โดยฝ่ายที่สุดโต่งกว่าและนิยมความรุนแรงของ DKP ได้ย้ายไปอยู่กับ SRP รวมทั้งฝ่ายที่มีท่าทีแบบอนุรักษ์-จารีตนิยมมากกว่าจึงออกมาก่อตั้งเป็น DRP ขึ้นแทน อย่างไรก็ตาม กลไกทางการเมืองของเยอรมนีตะวันตกไม่อนุญาตให้พรรคการเมืองหัวรุนแรงสุดโต่งและมีท่าทีเป็นปฏิปักษ์กับระบอบการปกครองสามารถดำรงอยู่ได้ ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์รัฐเยอรมนีจึงมีคำสั่งให้ยุบพรรค SRP ลงในปี 1952 สมาชิกของ SRP จึงกระจัดกระจายมาอยู่กับ DRP แทน เมื่อเหลือเพียงแต่พรรค DRP เพียงพรรคเดียวที่เป็นพรรคการเมืองชาวจัดในเยอรมนี ทำให้มีการตัดสินใจผนวกรวมขบวนการชาวจัดต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายเข้าเป็นพรรคใหม่เพื่อให้มีพลังทางการเมืองเพิ่มขึ้น จนในที่สุดเกิดเป็นพรรค Nationaldemokratische Partei Deutschlands (NPD) ขึ้นในปี 1964 ภายใต้การนำของฟรีดริช ธีเลน (Friedrich Thielen) เป็นผู้นำคนแรก³

พรรค NPD ก่อตั้งขึ้นพร้อมกับการหิบบกเอาความคิดแบบนาซีมาปิดฝุ่นนำกลับมาใช้ใหม่ด้วยการอ้างถึงความต้องการที่จะสร้างเยอรมนีให้กลับมามีใหญ่อีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่เยอรมนีต้องเผชิญเข้ากับสภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจในเวลานั้น ทั้งยังได้อ้างถึงการมีลำดับชั้นและหลักการทหารที่เป็นส่วนหนึ่งของระบอบอำนาจนิยมเช่นในอดีต กระนั้นความแตกต่างที่ทำให้พรรค NPD ต่างออกไปคือ การนำเสนอถึงประเด็นที่เป็นปัญหาใหม่ ตั้งแต่ในการลงแข่งขันเลือกตั้งใหญ่ครั้งแรกของพรรคเมื่อปี 1965 กล่าวคือ ได้มีการยกปัญหาผู้อพยพขึ้นมาอยู่ในแถวหน้าของนโยบายพรรค ทั้งยังเน้นย้ำถึงความเสื่อมลงของค่านิยมทางศีลธรรมตามแบบจารีตในสังคม ตลอดจนต่อต้านวิถีชีวิตบริโภคนิยมและค่านิยมทางวัฒนธรรมแบบอเมริกันต่อต้านคุณค่าของการปฏิวัติทางสังคมที่ได้รับอิทธิพลจากความคิดแบบเสรีนิยม ซึ่งก่อเป็นการประท้วงใหญ่ในหลายที่ทั่วโลกช่วงปลายทศวรรษที่ 1960 และสุดท้ายต่อต้านการจับขังเป็นพันธมิตรสองพรรคการเมืองใหญ่อย่างพรรค Christlich Demokratische Union Deutschlands (CDU) และพรรค Sozialdemokratische Partei Deutschlands (SPD) ที่ร่วมกันเกาะกุมอำนาจทางการเมืองเยอรมนีในตลอดช่วงปลายทศวรรษ 1960 ทำให้พรรค NPD ที่ต่อมาได้อยู่ภายใต้การนำของอดอล์ฟ ฟอน ธาดเดน (Adolf Von Thadden) จึงเสมือนเป็นทางออกให้แก่ชาวเยอรมันผู้ฝักใฝ่ความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดในช่วงเวลานั้น โดยสามารถชนะการเลือกตั้งท้องถิ่นได้ในหลายเขตและสามารถส่งคนเข้าไปนั่งในสภาท้องถิ่นได้หลายรัฐ จากกระแสความไม่พอใจที่มีต่อความบกพร่องในการบริหารของรัฐบาลกลาง ใน

¹ Longo, Michael. 2016. "Italy's Lega Nord: Changing Poses in a Shifting National and European Landscape." *Australia and New Zealand Journal of European Studies* 8, no. 1: p. 16.

² ในกรณีที่มีการกล่าวถึงเยอรมนีและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเยอรมนี ที่อยู่ในช่วงเวลาระหว่างวันที่ 5 มิถุนายน 1945 จนถึงวันที่ 3 ตุลาคม 1990 มีความหมายถึง เยอรมนีตะวันตกและสิ่งที่เกิดขึ้นแต่เพียงในเยอรมนีตะวันตกเท่านั้น

³ Ignazi, Piero. *Extreme Right Parties in Western Europe*. pp. 63 – 67.; Adamson, Göran. 2006. "Germany." In *World Fascism: A Historical Encyclopedia* edited by Cyprian Blamires, vol 1, California: ABC-CLIO, p. 275

การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของเยอรมนี¹

ถึงอย่างไรก็ดี แต่ในการแข่งขันเลือกตั้งทั่วไปในปี 1969 พรรค NPD กลับไม่สามารถคว้าเก้าอี้ในสภาใหญ่ของเยอรมนีได้เลย โดยได้คะแนนเสียงรวมทั้งแบบแบ่งเขตและแบบสัดส่วนพรรคไม่ถึงร้อยละ 5 จากผู้ออกมาใช้สิทธิราว 33 ล้านคน² โดยมีฐานเสียงส่วนใหญ่มาจากผู้สูงอายุที่ยังคงให้การสนับสนุนแนวความคิดแบบอำนาจนิยมและชาตินิยมอยู่ รองลงมาคือกลุ่มชนชั้นกลางที่มีอาชีพเกษตรกรและอาศัยอยู่ในเขตชนบท รวมไปถึงแรงงานบางส่วนที่ไม่ได้อยู่ในสังกัดสหภาพแรงงาน จากการเลือกตั้งในครั้งนั้นถือได้ว่าเป็นเพียงครั้งเดียวที่พรรค NPD ได้เข้าใกล้กับการเข้าไปนั่งในรัฐสภาแห่งสหพันธ์รัฐเยอรมนี เพราะหลังจากนั้นมาพรรคก็ได้เริ่มเข้าสู่ความเสื่อมถอยและแตกแยกกันภายในแบบรวดเร็วมากขึ้น ความล้มเหลวในการเลือกตั้งปี 1969 นำมาสู่การลาออกของธาเดนในปี 1971 หลังจากนั้นเป็นต้นมาพรรค NPD ก็ไม่สามารถที่จะกลับมามีศักยภาพมากพอจะแข่งขันในการเลือกตั้งทั่วไปของเยอรมนีได้อีกเลยจนถึงปัจจุบัน ในอีกทางหนึ่ง ความเสื่อมของพรรคการเมืองชาตินิยมและขบวนการชาตินิยมในเยอรมนียิ่งเพิ่มมากขึ้นเมื่อขบวนการนีโอนาซีซึ่งอยู่นอกระบบหันมาต่อสู้ด้วยความรุนแรงในช่วงหลังทศวรรษที่ 1970³

ขบวนการ Aktionsfront Nationaler Sozialisten (ANS) ที่นำโดย มิคาเอล ค็อเน่น (Michael Kuehnen) เป็นขบวนการใหญ่นำในการก่อเหตุ เนื่องจากความผิดหวังต่อท่าทีของพรรค NPD ที่ไม่เป็นไปตามหวัง จึงหันไปสร้างขบวนการ ANS ขึ้นมาแทนในปี 1977 โดยมุ่งหวังให้ ANS สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นพรรคการเมืองชาตินิยมในระดับชาติแทนที่พรรค NPD ให้ได้โดยมีการจัดวางโครงสร้างให้มีทั้งส่วนที่เป็นงานการเมืองและส่วนที่เป็นปฏิบัติการนอกการเมือง ตามแบบฉบับเดียวกันกับพรรคนาซีที่เป็นต้นแบบทางความคิด ซึ่งโครงสร้างดังกล่าว ส่งผลให้ขบวนการ ANS ของค็อเน่นประสบความสำเร็จในแง่ของการประชาสัมพันธ์โฆษณาชวนเชื่อ โดยดึงดูดกลุ่มหัวรุนแรงสุดโต่งมาเข้าร่วมปฏิบัติการก่อเหตุร้ายได้ราวหลักร้อยคน แต่ผลลัพธ์ในด้านของการดำเนินงานและขยายแนวความคิดแบบนี้ของค็อเน่นกลับไม่ประสบความสำเร็จแต่อย่างใด เนื่องจากมีภาพลักษณ์ของขบวนการก่อการร้ายมากกว่าจะเป็นพรรคการเมือง ก่อนที่ขบวนการ ANS จะถูกรัฐบาลเยอรมนีสั่งห้ามดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอีกต่อไปนับแต่ปี 1983 ซึ่งหลังจากที่ถูกคำสั่งห้ามค็อเน่นได้หันมาสนใจในแนวความคิดทางการเมืองแบบสตราสเซอร์หรือแบบขั้วที่สามแทน⁴ จึงนำกลุ่มเข้ายึดพรรค Freiheitliche Deutsche Arbeiterpartei (FAP) ที่เป็นพรรคชาตินิยมขนาดเล็ก เพื่อเป็นฐานดำเนินงานทางการเมืองต่อไป

ค็อเน่นได้ถอยห่างออกจากความคิดทางการเมืองแบบฮิตเลอร์ โดยพยายามย้อนไปหาความคิดทางการเมืองในช่วงก่อนที่ฮิตเลอร์จะเถลิงอำนาจ แต่ยังไม่ทันได้ลงมือปฏิบัติการทางการเมืองกับชุดความคิดใหม่ ก็ต้องหลบหนีการจับกุมจากทางการเยอรมนีไปยังฝรั่งเศส ค็อเน่นหลบหนีไปได้ไม่นานก็ถูกจับกุมได้ และถูกส่งกลับมารับโทษที่เยอรมนีในปี 1985 โดยรับโทษอยู่ 3 ปี ก่อนจะถูกปล่อยตัวออกมาในปี 1988 และพยายามจะกลับมาเคลื่อนไหวทางการเมืองอีกครั้ง แต่ไม่ประสบความสำเร็จอีกต่อไป ทั้งยังถูกเปิดโปงจากคู่แข่งทางการเมืองภายในขบวนการชาตินิยมด้วยกันว่าเป็นพวกกรักร่วมเพศ ซึ่งถือเป็นเรื่องใหญ่สำหรับขบวนการทางการเมืองแบบชาตินิยม ที่เกือบทั้งหมดเน้นคุณค่าทางวัฒนธรรมแบบอนุรักษ์นิยม ต่อต้านรสนิยมแบบกรักร่วมเพศ และต่อต้านความหลากหลายทางเพศ ทำให้ค็อเน่นต้องเริ่มต้นใหม่ในขบวนการทางการเมืองแบบชาตินิยมอีกครั้ง และสุดท้ายได้เสียชีวิตลงด้วยโรคเอดส์ในปี 1991⁵

¹ Ibid. p. 67.

² The Federal Returning Officer. 1969, September 28. "Bundestag Election 1969." The Federal Returning Officer. <https://www.bundeswahlleiter.de/bundestagswahlen/1969.html>. (Accessed 2 February, 2022.)

³ Ignazi, Piero. *Extreme Right Parties in Western Europe*. pp. 67, 69.

⁴ แนวความคิดทางการเมืองแบบขั้วที่สามหรือแบบสตราสเซอร์ (Third position or Strasserism) เป็นความคิดที่มีลักษณะหัวรุนแรงกว่าและแข็งขัยมากกว่าความคิดแบบนาซีโดยทั่วไป เน้นหนักไปทางการต่อต้านทุนนิยมที่รุนแรง ไปในลักษณะเดียวกันกับสังคมนิยม ที่เสนอให้โค่นล้มกลุ่มนายทุนเก่า ทลายชนชั้น และจัดตั้งโครงข่ายเศรษฐกิจในลักษณะของสหกรณ์ แต่ก็ยังเน้นไปที่การต่อต้านทางเศรษฐกิจต่อทุนและการค้าของชาวยิว; Macklin, Graham. 2006. "Third Positionism." In *World Fascism: A Historical Encyclopedia* edited by Cyprian Blamires, vol 1, California: ABC-CLIO. p. 663.

⁵ Bale, Jeffrey M. 2006. "Kuehnen, Michele." In *World Fascism: A Historical Encyclopedia* edited by C. Blamires, vol 1, California: ABC-CLIO, pp. 368 – 370.; Adamson, Göran. 2006. "Germany." p. 276.

มรดกกรรมของคือเน้นถือเป็นการสูญเสียที่สำคัญของนีโอนาซีและขบวนการชาวจัดในเยอรมนี เนื่องจากผลงานเชิงประจักษ์ในการขับเคลื่อนขบวนการนีโอนาซีของคือเน้น ถือว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากนับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา จากบทบาทของการเป็นผู้นำความคิดทางการเมืองแบบนีโอนาซีให้กับขบวนการชาวจัดในเยอรมนี ซึ่งหลังจากหมดยุคของคือเน้นแล้ว ก็ไม่ปรากฏว่ามีผู้นำขบวนการนีโอนาซีคนใด ที่พอจะมีศักยภาพและความโดดเด่นได้อย่างคือเน้นอีกเลย กระแสความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดและพรรคการเมืองชาวจัดของเยอรมันจึงเสื่อมถอยลงตามไปด้วย กระทั่งวิกฤติทางการเงินในยุโรปที่เกิดขึ้นในปี 2008 ซึ่งมีผลกระทบต่อเยอรมนีอย่างใหญ่หลวง กระแสความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดจึงถูกรื้อฟื้นกลับมาอีกครั้ง เพื่อต่อต้านการครอบงำจากสหภาพยุโรปในเรื่องมาตรการการแก้ปัญหาวิกฤติที่เกิดขึ้น กระแสความไม่พอใจต่อรัฐบาลกลางและสหภาพยุโรปนำมาสู่การก่อตั้งพรรค Alternative für Deutschland (Afd) ขึ้นในปี 2013 เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ให้แก่ชาวเยอรมันที่ต่อต้านระบบแบบเสรีนิยมใหม่ และเป็นพรรคการเมืองชาวจัดอีกพรรคหนึ่ง ก่อนที่ภายหลังจะได้รับกระแสความนิยมในหมู่ผู้สมานานความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดแทนที่พรรค NPD จนสามารถได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกรัฐสภาสหพันธ์รัฐ รวมไปถึงรัฐสภายุโรปได้มากเป็นประวัติการณ์ของพรรคการเมืองชาวจัดจากในเยอรมนีนับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา

ดังจะเห็นว่า แม้จะมีความพยายามสกัดกั้นความคิดทางการเมืองแบบชาวจัด เพื่อไม่ให้กลับมาเฟื่องฟูได้อีก แต่ด้วยบริบทของการเมืองโลกที่เป็นการต่อสู้ของอุดมการณ์ทางการเมืองสองขั้วอำนาจในเวลานั้น จึงไม่อาจหยุดความเคลื่อนไหวของขบวนการชาวจัดเอาไว้ได้ เนื่องจากเป็นเครื่องมือในการต่อต้านคอมมิวนิสต์และสังคมนิยมของโลกเสรี ซึ่งปรากฏผ่านร่องรอยความเคลื่อนไหวของขบวนการชาวจัดในยุคหลังสงคราม แต่ก็ไม่ปรากฏให้เห็นถึงบทบาทสำคัญในการผลิตสร้างความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดเท่าใดนัก ไม่ว่าจะในอิตาลี และในเยอรมนีก็ดี ล้วนเคยเป็นแหล่งกำเนิดปัญญาชนฟาสซิสต์ในยุคสงคราม ในทางกลับกัน เมื่อพยายามค้นหาต้นทางความคิดแบบชาวจัดในยุคหลังสงคราม กลับพบว่าฝรั่งเศสกลายเป็นหมุดหมายของการผลิตสร้างความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดที่สำคัญยุคหลังสงคราม ทั้งนักคิด นักเขียน และนักการเมือง เนื่องจากฝรั่งเศสในยุคหลังสงครามได้กลายเป็นพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเป็นสถานพักพิงแห่งใหม่และการเติบโตแห่งหนึ่งให้กับขบวนการชาวจัดในยุโรปยุคหลังสงคราม จนสามารถที่จะดำรงอยู่ เคลื่อนไหว และมีโอกาสจะกลับมาเติบโตขึ้นอีกครั้งภายใต้บริบทสงครามเย็น

โลกหมุนใหม่ที่ฝรั่งเศส: ศูนย์กลางความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดยุคหลังสงคราม

ฝรั่งเศสถือเป็นพื้นที่ของจุดตั้งต้นความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 แต่พอก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 20 บทบาทของการเป็นศูนย์กลางของฝรั่งเศสได้ขยายออกไปสู่ประเทศข้างเคียงอย่างอิตาลีและเยอรมนี ที่เหล่าเผด็จการอำนาจนิยมก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำทางการเมืองไปทั่วทั้งยุโรป ซึ่งบดบังการเป็นผู้นำความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดของเหล่าปัญญาชนชาวจัดในฝรั่งเศส ยิ่งไปกว่านั้น การยึดครองฝรั่งเศสของนาซีเยอรมันยิ่งทำให้ความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดในฝรั่งเศส ถูกลดบทบาทให้มีสถานะรองและตกอยู่ภายใต้อิทธิพลนาซีเยอรมันอย่างเบ็ดเสร็จ แต่ในขณะที่เดียวกันก็ถือว่ากลายเป็นช่วงเวลาเดียวของฝรั่งเศสที่ชุดความคิดทางการเมืองแบบชาวจัด สามารถก้าวขึ้นมาอิทธิพลในทางการเมืองของฝรั่งเศสได้สำเร็จ แม้จะอยู่ใต้อิทธิพลนาซีเยอรมันก็ตาม

บุคคลที่ถือได้ว่าเป็นผู้ริเริ่มหรือจุดประกายความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดให้กับขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองชาวจัดของฝรั่งเศสในช่วงแรกของหลังสงครามจนถึงปัจจุบันคือ มัวริช บาร์เดช (Maurice Bardeche) นักคิด นักเขียน นักวิจารณ์ และสื่อมวลชนคนสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความคิดและขบวนการทางการเมืองแบบชาวจัดในทศวรรษที่ 1950 - 1960 อิทธิพลทางความคิดแบบชาวจัดในยุคสงครามได้กระตุ้นให้บาร์เดชก้าวขึ้นมาอยู่ในแถวหน้าของปัญญาชน นักคิด นักเขียนชาวจัดของฝรั่งเศส ผ่านวารสารสิ่งพิมพ์ที่ชื่อว่า Je suis partout กระบอกเสียงที่สำคัญในการช่วยกันเผยแพร่ความคิดเกลียดชังชาวยิว และสนับสนุนการ

ปกครองของนาซีในเวลานั้น อย่างไรก็ตาม ในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ 2 บาร์เดซถูกจับกุมตัวความผิดฐานทรยศต่อชาติโดยให้การสนับสนุนการปกครองนาซีเยอรมันและรัฐบาลวีซี และส่งเสริมการสังหารชาวยิว บาร์เดซถูกตัดสินจำคุกและได้รับการปล่อยในภายหลัง¹ เขาจึงเป็นหนึ่งในนักคิดนักเขียนชาวจัดที่สามารถรอดชีวิตกลับมาเผยแพร่ความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดในยุคหลังสงคราม

การรอดชีวิตไปได้ของบาร์เดซทำให้เขามีโอกาสเผยแพร่ความคิดทางการเมืองของตนเอง และกลายเป็มนักคิดนักเขียนที่มีอิทธิพลทางความคิดต่อขบวนการทางการเมืองชาวจัดในยุคหลัง โดยได้ผลิตงานเขียนชุดสำคัญ ที่มุ่งสร้างความชอบธรรมให้กับฟาสซิสต์ช่วงเวลาก่อนสงครามในงานที่ชื่อว่า *Letter to Francois Mauriac (1947)* และ *Nuremberg or the Promised Land (1948)* เพื่อปฏิเสธถึงการมีอยู่ของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว (Holocaust denial) ในสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งกลายเป็นต้นทางของการเสนอความคิดให้แก่ขบวนการชาวจัดยุคหลังทั่วทั้งยุโรป จนบาร์เดซได้รับการยกย่องให้เป็น ‘บิดาของการปฏิเสธการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์’ งานอีกหนึ่งชิ้นที่สำคัญที่มักจะถูกอ้างถึงอย่างแพร่หลายมากที่สุด คือ *What is fascism? (1961)* ซึ่งเป็นงานที่อธิบายแนวความคิดแบบนีโอฟาสซิสต์ได้ดีที่สุดชิ้นหนึ่ง บาร์เดซจึงถือเป็นผู้บุกเบิกงานเขียนในทฤษฎีการมองมูกลับ (Revisionism) ให้แก่ขบวนการทางการเมืองชาวจัดรุ่นต่อมา นอกจากนี้ บาร์เดซยังได้ส่งเสริมงานเขียนเหล่าปัญญาชนนีโอฟาสซิสต์รุ่นใหม่ ด้วยการก่อตั้งสำนักพิมพ์ *Les Sept Couleurs* และวารสาร *Défense de l'Occident* เพื่อช่วยเผยแพร่ความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดตั้งแต่ทศวรรษที่ 1950 ถึง 1990² ชีวิตและงานของบาร์เดซจึงนับว่ามีอิทธิพลต่อการสร้างแนวความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดให้กับยุโรปยุคหลังสงครามเป็นอย่างมาก ท่ามกลางช่วงเวลาแห่งวิกฤติอัตลักษณ์ในทศวรรษที่ 1950 - 1960 ที่ขบวนการชาวจัดกำลังอ่อนแอและคืนรนอย่างหนักเพื่อความอยู่รอด

ภาพคู่ขนานของการผลิตสร้างความคิดทางการเมืองยุคหลังสงคราม คือการเติบโตของขบวนการทางการเมืองแบบชาวจัดซึ่งเริ่มปรากฏขึ้นตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 1940 ต่อต้นทศวรรษที่ 1950 เพิ่มมากขึ้นหลายกลุ่มด้วยกัน แต่กลุ่มที่มีความโดดเด่นที่สุดคือ *Jeune Nation* ที่ประกาศตัวว่าเป็นกลุ่มนีโอฟาสซิสต์ โดย *Jeune Nation* เป็นกลุ่มที่ต่อต้านระบบรัฐสภา สนับสนุนความคิดต่อต้านชาวยิว การเหยียดเชื้อชาติ กองทัพฝรั่งเศสและระบอบอาณานิคม และการต่อสู้ด้วยกำลังเพื่อโค่นล้มระบอบเดิม โดยสองประเด็นหลังถือเป็นจุดเด่นที่สุด เนื่องจากในเวลานั้น ประเด็นเอกราชของอาณานิคมแอลจีเรียกำลังเป็นปัญหาสังคมร่วมสมัยของฝรั่งเศส ซึ่งดึงดูดนักศึกษาและคนรุ่นใหม่หัวรุนแรงให้เข้าร่วมกลุ่มเพิ่มเติม และได้ยกระดับขึ้นเป็นกลุ่มก่อความไม่สงบบนท้องถนน จนรัฐบาลฝรั่งเศสต้องมีคำสั่งให้ยุบขบวนการชาวจัดหัวรุนแรงสุดโต่งนี้ลง หลังจากเกิดวิกฤติการเมืองและการรัฐประหารขึ้นในปี 1958³ กระนั้นอิทธิพลของเครือข่ายกลุ่ม *Jeune Nation* กลับไม่ได้เสื่อมลง แต่กลับกระจายตัวออกไปเป็นกลุ่มใหม่อีกจำนวนมาก

การเปลี่ยนผ่านจากสาธารณรัฐที่ 4 ไปสู่สาธารณรัฐที่ 5 ได้บีบบังคับให้ขบวนการชาวจัดเกือบทั้งหมดต้องลดบทบาทลงหรือละทิ้งการต่อสู้ด้วยความรุนแรง เนื่องจากกลุ่มการเมืองชาวจัดได้ตกอยู่ในพื้นที่ทางการเมืองที่ชนานกับการต่อสู้ระหว่างรัฐบาลของนายพลเดอ โกลล์ (Charles De Gaulle) และกลุ่มการเมืองแบบชาวกลางหรือกลุ่มผู้สนับสนุนเดอ โกลล์ (Gaullist) ก็บังกกำลังลับกลุ่มติดอาวุธชาวสุดโต่ง *Organisation Armee Secrete (OAS)*⁴ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อต่อต้านการได้รับเอกราชของแอลจีเรียในปี 1961 โดยเน้นไปที่การต่อสู้ด้วยความรุนแรง มีการออกปฏิบัติการก่อการร้าย เช่น การวางระเบิด และลอบสังหารบุคคลสำคัญทั้งฝ่ายรัฐบาลฝรั่งเศส แอลจีเรีย รวมไปถึงขบวนการฝ่ายซ้ายในฝรั่งเศส ก่อนที่บทบาทการต่อสู้ของ OAS จะยุติลงในปี 1962 หลังจากถูกรัฐบาลฝรั่งเศสปราบปรามอย่างหนัก⁵ การต่อสู้ด้วยความรุนแรงของกลุ่ม OAS ทำให้กลุ่มการเมืองชาวจัดกลุ่มอื่นต้องละทิ้งความคิดการ

¹ Shield, James G. 2007. *The Extreme Right in France: From Pétain to Le Pen*. London: Routledge, pp. 32 - 34, 57, 119.

² Ibid. pp. 56 - 58, 60 - 61, 99 - 102.

³ Ibid. pp. 94 - 97.

⁴ Ignazi, Piero. *Extreme Right Parties in Western Europe*. p. 89.

⁵ Shield, James G. 2007. *The Extreme Right in France: From Pétain to Le Pen*. pp. 105 - 107.

ปฏิวัติด้วยกำลังไป เพื่อไม่ให้ถูกจัดเป็นกลุ่มก่อการร้าย เห็นได้ชัดจากกลุ่ม FEN หรือกลุ่มสหพันธ์นักศึกษาชาตินิยม ก่อตั้งขึ้นในปี 1960 จากการรวมตัวของนักเรียน นักศึกษาที่สมาทานความคิดแบบชาวจัดชาตินิยมเช่นเดียวกับ Jeune Nation ซึ่งส่วนใหญ่ล้วนเป็นสมาชิกเดิม แต่ได้มีการเปลี่ยนวิถีคิดและวิธีการต่อสู้แตกต่างออกไปโดยสิ้นเชิง

กลุ่ม FEN ได้เสนอการต่อสู้โดยการปฏิวัติชาตินิยมทางวัฒนธรรม เน้นการต่อสู้ทางอุดมการณ์และปฏิบัติการทางความคิด เพื่อครอบงำทางการเมืองให้ได้รับการสนับสนุนและเป็นที่นิยม ใช้กรอบการอธิบายความคิดทางการเมืองของกลุ่มไปสู่ผู้คนผ่านมิติทางวัฒนธรรม ซึ่งเริ่มเป็นการรับอิทธิพลกรอบแนวความคิดแบบฝ่ายซ้ายที่กำลังเฟื่องฟูมาใช้ แต่ยังคงเน้นถึงความสำคัญของอาณานิคมและการเชิดชูเผ่าพันธุ์ชาวยุโรปผิวขาว ซึ่งแนวความคิดของ FEN ได้ทรงอิทธิพลและเป็นต้นแบบให้กับกลุ่มการเมืองชาวจัดในช่วงต่อมา¹ ขณะเดียวกันแม้ว่า FEN จะมีอิทธิพลต่อมาจาก Jeune Nation แต่ก็มีกรแยกตัวออกมาอีก เช่น กลุ่ม Europe Action นำโดยโดมินิก เวนเนอร์ (Dominique Venner) นักคิด นักเขียน และนักประวัติศาสตร์ชาวจัดจารตินิยมคนสำคัญ ที่มีความคิดทางการเมืองต่อต้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมต่อต้านผู้อพยพนอกทวีปยุโรปต่อต้านศาสนาอิสลาม และต่อต้านการแต่งงานของเพศเดียวกัน โดยอ้างว่าเป็นการปกป้องอัตลักษณ์ของฝรั่งเศสและยุโรป และเสนอการแทรกซึมทางปัญญาผ่านสื่อสารมวลชน จัดทำวารสารที่ชื่อเดียวกันกับกลุ่มขึ้น เพื่อเผยแพร่ความคิดทางการเมืองของกลุ่ม เป็นการบ่มเพาะเมล็ดพันธุ์และเข้ายึดครองเหนือองค์กรต่าง ๆ ให้เห็นด้วยกับแนวความคิดของกลุ่มที่สนับสนุนแนวทางชาตินิยมยุโรปหรือการรวมยุโรปบนฐานของการนำโดยคนยุโรปผิวขาว² ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของรากฐานที่สำคัญของแนวความคิดการต่อต้านผู้อพยพในยุโรปปัจจุบัน

ถึงกระนั้น ทั้ง FEN และ Europe Action ก็มิได้รับการตอบรับดีเท่าที่ควร แม้ว่าจะมีการปรับวิถีคิดและแนวทางการต่อสู้มาแล้ว อีกทั้งในปี 1965 ได้มีความพยายามของขบวนการทางการเมืองฝ่ายชาวจัดหลายกลุ่มในเวลานั้นได้ร่วมมือกันทำทลายการเมืองฝรั่งเศสกระแสหลัก ด้วยการสนับสนุนฌ็อง-หลุยส์ ตีซีเย-วีญาญูร์ (Jean-Louis Tixier-Vignancour) นักการเมืองที่สมาทานความคิดแบบชาวจัดลงชิงชัยในการเลือกตั้งประธานาธิบดี (ซึ่งล้มเหลว) และกลายเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ทั้ง FEN และ Europe Action ต้องเสื่อมบทบาทลงที่สุดในที่สุด พร้อมกันนั้น ได้มีการแตกตัวหรือเกิดใหม่ของกลุ่มการเมืองชาวจัดกลุ่มใหม่ขึ้นมาที่มีอิทธิพลในการนำเสนอความคิดแทน³ ก่อนที่เวเนอร์จะไปเข้าร่วมกับกลุ่ม GRECE ในปี 1970 และตัดสินใจจบชีวิตตัวเองลงด้วยการยิงตัวเองกลางมหาวิทยาลัยนอร์ตเตรอดาม สถานที่ท่องเที่ยวชื่อดังกลางเมืองปารีส โดยมีนักท่องเที่ยวที่มาเข้าชมจำนวนมากเป็นสักขีพยานอย่างไม่ตั้งใจในปี 2013⁴

ในปี 1964 กลุ่ม Occident ได้ถูกก่อตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเคลื่อนไหวตอบสนองต่อประเด็นสงครามเวียดนาม ซึ่งเป็นประเด็นทางสังคมใหม่ในฝรั่งเศสเวลานั้นแทนที่ประเด็นแอลจีเรีย โดยกลุ่มมีมุมมองที่ต่อต้านคอมมิวนิสต์และเสรีนิยมอย่างรุนแรง รวมทั้งยังคงผลักดันแนวความคิดชาตินิยม นีโอฟาสซิสต์ และลำดับชั้นทางสังคมแบบดาร์วินผสมกัน ซึ่งอันที่จริง Occident เกิดขึ้นจากความไม่ลงรอยในแนวทางของการต่อสู้และความคิดกับหลายกลุ่มก่อนหน้านี้ โดยเฉพาะกับเวเนอร์แห่ง Europe Action ทำให้บทบาทการต่อสู้ปรากฏไปในทางของการใช้ความรุนแรงและสุดโต่งเพื่อต่อต้านการขยายตัวของความคิดทางการเมืองของฝ่ายซ้าย โดยผลงานสำคัญคือ การโจมตีคณะกรรมการเวียดนามแห่งมหาวิทยาลัยรูองในปี 1967 และเข้าไปมีบทบาทในการร่วมก่อเหตุความวุ่นวายในเดือนพฤษภาคมปี 1968 จนทำให้ถูกจัดเป็นกลุ่มก่อความรุนแรงที่ผิดกฎหมายโดยรัฐบาลฝรั่งเศส และมีคำสั่งให้ต้องยุบตัวลง⁵ นอกจากนี้ มีกลุ่มที่ได้รับอิทธิพลมาจากการเคลื่อนไหวของ Occident ในเหตุการณ์เดือนพฤษภาคมปี 1968 ชื่อว่า *Ordre Nouveau (ON)* เกิดขึ้น ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นขบวนการนำในหมู่ขบวนการชาวจัดของฝรั่งเศส จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นขบวนการที่มี

¹ Ibid. pp. 95 – 96.

² Ibid. pp. 119 – 123.

³ Ibid. p. 123.

⁴ Thurman, Judith. 2013, May 22. "Dominique Venner's Final Solution." The New Yorker. <https://www.newyorker.com/news/news-desk/dominique-venners-final-solution>. (Accessed 2 February, 2022.)

⁵ Shield, James G. 2007. *The Extreme Right in France: From Pétain to Le Pen*. pp. 139 – 141.

พลวัตและอิทธิพลมากที่สุดขบวนการหนึ่ง

การสลายลงของ Occidentant ทำให้สมาชิกบางส่วนออกมาก่อนตั้ง ON ขึ้นในปี 1969 เพื่อสานต่อความคิดทางการเมืองแบบนีโอฟาสซิสต์อีกครั้ง แต่คราวนี้ขบวนการทางการเมืองขวาจัดใหม่ได้ถอดบทเรียนความล้มเหลวจากขบวนการก่อนหน้า ด้วยการพยายามรวบรวมผู้คนเหล่านักคิด และนักเคลื่อนไหวทางการเมืองขวาจัดจากกลุ่มต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายให้มาหลอมรวมเป็นแนวทางเดียวกันอีกครั้ง โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนขบวนการร่วมกันคือ การต่อต้านคอมมิวนิสต์และต่อต้านการอพยพเข้าสู่ฝรั่งเศสที่เป็นปัญหาสังคมสำคัญของฝรั่งเศสในทศวรรษที่ 1970 นอกจากนั้น ยังถอดแบบองค์กรนีโอฟาสซิสต์ในประเทศข้างเคียงอย่างพรรค MSI ของอิตาลีมาเป็นต้นแบบ ที่มีทั้งขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองในสังคมและบนท้องถนน รวมถึงพรรคการเมืองในระบบ เพื่อให้มีศักยภาพในการต่อสู้และสามารถบรรลุการจัดวางระเบียบใหม่ให้กับสังคมฝรั่งเศส ซึ่งพัฒนาเป็นพรรค FN ที่ก่อตั้งในปี 1972 จึงอาจกล่าวได้ว่า ON กลายเป็นกลุ่มความคิดทางการเมืองแบบขวาจัดแบบนีโอฟาสซิสต์ที่มีการจัดตั้งสมบูรณ์ที่สุดในฝรั่งเศสนับแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา¹

บุคคลสำคัญที่ถือได้ว่าเป็นฟันเฟืองขับเคลื่อนทางความคิดของขบวนการของ ON คือ ฟร็องซัวส์ ดูปราต (Francois Duprat) นักคิด นักเขียน บรรณาธิการ และนักประวัติศาสตร์ เขาเติบโตทางการเมืองจากการเข้าร่วมทั้ง Jeune Nation, FEN, Occidentant และ ON ทำให้มีประสบการณ์ในฐานะนักปฏิวัติแห่งชาติจากการออกไปปฏิบัติภาคสนามบนท้องถนนมาอย่างโชกโชน และด้วยความสนใจประวัติศาสตร์ในฐานะอาวุธต่อสู้ทางการเมืองที่สำคัญ ดูปราตได้ตีพิมพ์งานชิ้นสำคัญชื่อว่า *Far-right Movements in France since 1944* (1972) เป็นงานที่บอกเล่าประวัติศาสตร์การเคลื่อนไหวของขบวนการทางการเมืองแบบขวาจัดตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา นอกจากนั้นยังเป็นบรรณาธิการให้กับวารสารการเมืองฝ่ายขวาจัดอยู่หลายปกด้วยกัน ดูปราตจึงเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อความคิดทางการเมืองในขบวนการขวาจัดของฝรั่งเศสอีกคนหนึ่ง มรดกทางความคิดของดูปราตที่มีอิทธิพลต่อขบวนการขวาจัด คือการปกป้องอัตลักษณ์อันบริสุทธิ์ของฝรั่งเศสจากการถูกคุกคามโดยคนนอกหรือผู้อพยพ (แนวความคิดการเหยียดเชื้อชาติผู้อพยพมองว่ารัฐมีลักษณะเป็นอินทรีสีเทาและบรรษัทภิบาล) ต่อต้านระบบรัฐสภาและเกลียดชังต่อกลุ่มขบวนการกลางในฝรั่งเศส โดยถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการต่อต้านระบอบอย่างถึงที่สุด คุญูปการอีกประการหนึ่งของดูปราตที่มีต่อขบวนการขวาจัดคือ การร่วมก่อตั้งพรรค Front National (FN) ซึ่งเป็นผู้ที่ดึงดูดคนให้หันมาสนใจพรรค FN เพิ่มมากขึ้นตลอดทศวรรษที่ 1970² อย่างไรก็ดีตาม ดูปราตไม่ได้มีอายุยืนยาวพอจะเห็นการเติบโตของพรรค FN เขาถูกลอบสังหารในปี 1978 ถือเป็นการสูญเสียครั้งสำคัญของขบวนการขวาจัดในฝรั่งเศส

ขบวนการ ON ได้สรุปแนวทางการต่อสู้ด้วยการจะต่อสู้ทั้งในระบบผ่านการลงสมัครแข่งขันรับการเลือกตั้งและเคลื่อนไหวในสังคมและบนท้องถนนไปพร้อม ๆ กัน เดือนเมษายนปี 1972 ON จึงได้ริเริ่มก่อตั้งพรรคการเมืองในระบบขึ้น โดยเรียกตัวฌ็อง-มารี เลอแปน (Jean-Marie Le Pen) นักการเมืองหนุ่ม จารีตนิยม คาธอลิก ผู้ก่อตั้งกลุ่ม Front National Francaise (FNF) อีกหนึ่งกลุ่มการเมืองขวาจัด แต่ไม่มีภาพลักษณ์เกี่ยวข้องกับกลุ่มหัวรุนแรงสุดโต่งและนีโอฟาสซิสต์ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่เคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกรัฐสภามาก่อนตั้งแต่ปี 1956 ให้มาเป็นหัวหน้าพรรคที่กำลังก่อตั้งขึ้นใหม่ ในชื่อพรรคว่า Front National (FN) โดยมีแก่นสาระสำคัญของพรรคคือ การต่อต้านคอมมิวนิสต์และการอพยพ ชูความเป็นชาตินิยม สนับสนุนให้รัฐมีความเข้มแข็ง และปกป้องคุณค่าแบบจารีต ซึ่งก็ได้กลายเป็นแนวความคิดทางการเมืองของพรรคไปอยู่หลายปี ส่วนการจัดวางแนวทางการต่างประเทศก็ได้หันมาต่อต้านแนวความคิดนิยมอเมริกา และทางเศรษฐกิจจากเคยเน้นความเป็นสังคมนิยมแห่งชาติโดยรัฐนิยม ก็หันมาสนับสนุน

¹ Ignazi, Piero. *Extreme Right Parties in Western Europe*. pp. 90 – 92.; Shield, James G. 2007. *The Extreme Right in France: From Pétain to Le Pen*. pp.158 – 164, 169 – 170.

² Ignazi, Piero. *Extreme Right Parties in Western Europe*. pp. 91 – 92.; Shield, James G. 2007. *The Extreme Right in France: From Pétain to Le Pen*. pp. 176, 180 – 184.

เสรีนิยมสุดขีด (Ultra-Liberalism) แทน¹ นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของขบวนการชาวจัดไปสู่อีกระดับ

พร้อมกันนั้นจึงได้ทำการยุบ ON เข้าเป็นส่วนหนึ่งของพรรค และให้มีอำนาจบริหารร่วมภายในพรรคครั้งหนึ่ง ซึ่งต่อมาได้เกิดเป็นปัญหาของพรรคตามมา เมื่อปีก ON ซึ่งนิยมความคิดทางการเมืองแบบนีโอฟาสซิสต์เป็นหลัก และต้องการให้พรรคมีแนวทางลักษณะไปในทางพรรคการเมืองแบบนีโอฟาสซิสต์ ด้วยการมีหลักการและธรรมนูญตามต้นแบบอย่างพรรค MSI ของอิตาลี ซึ่งขัดแย้งกับข้อของเลอแปน หัวหน้าพรรค ที่มีหลักการแบบจารีตนิยมและเห็นว่าควรอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายของรัฐฝรั่งเศส ทำให้เป็นชนวนจุดเริ่มต้นความขัดแย้งภายในพรรค แต่ฝ่าย ON ก็ยังคงรับบทบาทหน้าที่ที่รณรงค์บนท้องถนนออกไปปะทะต่อสู้กับขบวนการฝ่ายซ้ายควบคู่กันไปอยู่ ทำให้รัฐบาลฝรั่งเศสต้องประกาศให้เป็นขบวนการผิดกฎหมาย จึงต้องสลายตัวแตกเป็นกลุ่มย่อยกันลงไปอีก และเมื่อผลคะแนนการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกของพรรคในปี 1973 นั้น ออกมาเรียกได้ว่าละเทะ ฝ่าย ON จึงยึดอำนาจการปกครองภายในพรรคและขับไล่เลอแปนลงจากตำแหน่งผู้นำพรรค เลอแปนจึงไปฟ้องร้องเพื่อทวงพรรค FN คืนกลับมา ซึ่งผลปรากฏว่าเลอแปนชนะ ปีกนีโอฟาสซิสต์จำต้องออกห่างออกจากพรรคไป และเป็นจุดจบบริบูรณ์ของ ON ขบวนการชาวจัดนีโอฟาสซิสต์แห่งฝรั่งเศส²

การจากไปของกลุ่ม ON ได้ทำให้เลอแปนแข็งแกร่งขึ้นอย่างไม่มีใครโต้แย้ง โดยมีอิทธิพลของดูปราตให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง และหลังจากที่ดูปราตเสียชีวิตก็ยังมีนักคิด นักเขียนปัญญาชนชาวจัดอีกหลายกลุ่มหลายคนเข้ามาสานต่อให้การสนับสนุนพรรค FN อยู่เบื้องหลังในฐานะของฟันเฟืองทางด้านความคิดทางการเมืองไปจนถึงแนวนโยบายอีกเช่นเดียวกัน ทำให้เลอแปนจึงกล้าที่จะตัดสินใจปรับเปลี่ยนรูปแบบปฏิรูปแนวความคิดและกำหนดทิศทางการเมืองใหม่ให้กับพรรค เพื่อใช้หาเสียงในการเลือกตั้งทั่วไปที่กำลังจะมาถึงในปี 1978 โดยออกแถลงการณ์ที่ชื่อว่า 'Right and Economic Democracy' หรือ ความถูกต้องและเศรษฐกิจประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการประกาศถึงแนวความคิดและนโยบายของพรรค ที่เสนอถึงความถูกต้องเหมาะสมจะต้องมาพร้อมกับเศรษฐกิจที่ดีในระบอบประชาธิปไตย³ ตรงตามชื่อหัวข้อเรื่องของแถลงการณ์ แต่โดยนัยแล้วมันมีความหมายที่กว้างมากกว่านั้น ซึ่งได้แฝงไว้ถึงความเปลี่ยนแปลงในเชิงอุดมการณ์หรือความคิดทางการเมืองของกลุ่มขบวนการทางการเมืองชาวจัดแคว้นของฝรั่งเศสเอาไว้ด้วย

Right and Economic Democracy ของเลอแปนไม่ได้มีความหมายที่แคบตรงตามตัวเท่านั้น แต่โดยนัยที่ว่านั่นหมายถึงอุดมการณ์หรือความคิดทางการเมืองของพรรค FN ที่จัดอยู่ในกลุ่มชาวจัดด้วย เพราะฉะนั้นแถลงการณ์ดังกล่าวจึงหมายถึงความเปลี่ยนแปลงเชิงอุดมการณ์หรือความคิดในหลายมิติด้วยกัน โดยมีมิติทางเศรษฐกิจได้เปลี่ยนจากแนวความคิดแบบบริษัทยานิยม (Corporatism) สู่การสนับสนุนแนวความคิดแบบเสรีนิยมใหม่ ส่วนมิติทางวัฒนธรรมที่ยึดถือเรื่องจารีตนิยมแบบคาธอลิกอยู่ก่อนหน้าก็ยิ่งได้มีการให้ความสำคัญเพิ่มมากขึ้นอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน โดยออกมาเป็นนโยบายรณรงค์ต่อต้านการทำแท้ง ทั้งยังได้สนับสนุนการบูรณาการทางคริสต์ศาสนาอีกด้วย ด้านมิติการต่างประเทศ ได้มีการลดระดับการต่อต้านชาตินิยมอเมริกันลงไป แล้วหันมาสนับสนุนอัตลักษณ์ชาวตะวันตกมากขึ้น ซึ่งเป็นตรรกะที่เชื่อมโยงเข้ากับการเชิดชูอารยธรรมชาวคริสต์ และสุดท้ายได้แฝงการเหยียดเชื้อชาติซ่อนไว้กับคติพจน์ที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียงว่า 'the right to difference' หรือ สิทธิที่จะแตกต่าง⁴ ซึ่งหมายถึงการมีความชอบธรรมที่จะยึดถืออุดมการณ์และความคิดทางการเมืองที่เป็นปฏิปักษ์กับระบอบเสรีนิยมประชาธิปไตยและความหลากหลายทางสังคม ซึ่งเป็นการฉวยเอากรอบความคิดของเสรีนิยมมาบิดใช้ได้อย่างแนบเนียน ความคิดทางการเมืองเหล่านี้เป็นผลมาจากการรับเอาอิทธิพลของกลุ่มและสำนักคิดที่มีความโดดเด่นที่และมีอิทธิพลต่อความคิดทางการเมืองในพรรค FN ตลอดจนถึงกลุ่มและขบวนการทางการเมืองชาวจัดในฝรั่งเศส และรวมไปถึงทั่วทั้งยุโรปด้วยก็ว่าได้ นั่นก็คือกลุ่ม Nouvelle Droite (ND) และ GRECE ซึ่ง

¹ Ignazi, Piero. *Extreme Right Parties in Western Europe*. p. 90.

² Ibid. pp. 90 - 91.

³ Ibid. pp. 91 - 92.

⁴ Ibid. p. 92.

เริ่มมีอิทธิพลทางความคิดต่อความคิดทางการเมืองแบบขวาจัดมาตั้งแต่ทศวรรษที่ 1970 เป็นต้นมา

ND หรือสำนักคิดขวาใหม่ ถือกำเนิดขึ้นในช่วงปลายทศวรรษที่ 1960 พร้อมกับเป็นการเริ่มต้นใหม่อีกครั้ง ตั้งแต่ความคิดทางการเมืองไปจนถึงกลยุทธ์ของขบวนการทางการเมืองแบบขวาจัดในฝรั่งเศส เนื่องจากขบวนการฝ่ายซ้ายประสบความสำเร็จในการสร้างอิทธิพลความคิดทางการเมืองในสังคมการเมืองกระแสหลักของฝรั่งเศสได้มากกว่า โดยมีอิทธิพลเหนือทั้งสื่อมวลชน และแวดวงการศึกษา อันหมายรวมถึงการจัดตั้งกลุ่มหรือขบวนการทางปัญญาของการเมืองแบบฝ่ายซ้ายในสถาบันการศึกษา ที่ได้แสดงออกผ่านการประท้วง ชุมนุมของเหล่านักศึกษาและชนชั้นแรงงานโดยชัดแจ้ง การปฏิรูปทางความคิดและกลยุทธ์จึงเกิดขึ้นในอีกทางหนึ่งในหมู่ขบวนการทางการเมืองแบบขวาจัดที่ไม่เห็นด้วยกับการต่อสู้ด้วยความรุนแรงและการปฏิวัติด้วยกำลังอีกต่อไป ND จึงได้ปลดถ่วงรับเอาอิทธิพลความคิดทางการเมืองฝ่ายซ้ายในเรื่องของการครองอำนาจนำ (Hegemony) ของอันโตนิโอ กรัมสกี (Antonio Gramsci) ปัญญาชน นักคิดฝ่ายซ้ายชาวอิตาลี ที่ว่าด้วยการครอบงำทางความคิดผ่านอำนาจนำทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้มีอำนาจมาปรับใช้เป็นเครื่องมือสร้างแนวทางและยุทธวิธีใหม่ เพื่อสร้างความคิดและครอบงำความคิดทางการเมืองของผู้คนในสังคมแทนที่การต่อสู้ด้วยความรุนแรง ต่อมาจึงได้เรียกพวกตนเองว่าเป็น กรัมสกีแห่งฝ่ายขวา ‘Gramscians of the Right’¹

ถึงกระนั้นก็ยังคงรับอิทธิพลความคิดทางการเมืองแบบขวาจัดรุ่นก่อนหน้า โดยเฉพาะจาก FEN และ Europe Action ก็ยังคงสืบทอดต่อมาระหว่างทั้งความคิดและตัวบุคคล ทำให้แนวความคิดของ ND จึงเสนอถึงการต่อต้านความหลากหลายและการผสมผสานทางวัฒนธรรมแบบข้ามสังคม เพื่อป้องกันความแปรปรวนทางชาติพันธุ์และอัตลักษณ์ และรักษาสีทธิการครอบครองเหนือพื้นที่หรือดินแดนตนเองของแต่ละชาติพันธุ์, ต่อต้านเสรีนิยมประชาธิปไตยและทุนนิยม โดยส่งเสริมประชาธิปไตยแบบอินทรีย์ (Organic Democracy) หรือประชาธิปไตยโดยธรรมชาติ ที่เกิดขึ้นเองตามสภาพแวดล้อมนั้น ๆ กล่าวอย่างถึงที่สุดคือ ประชาธิปไตยแบบอำนาจนิยม ที่มีรากฐานทางอำนาจมาจากการยอมรับการปกครองตามลำดับชั้นทางสังคมของท้องถิ่นพื้นที่นั้น ๆ สนับสนุนการปฏิวัติอนุรักษนิยม เพื่อฟื้นฟูอัตลักษณ์และวัฒนธรรมร่วมแบบชาวยุโรป, และสุดท้ายสนับสนุนยุทธศาสตร์การเมือง (Metapolitics) ของฝ่ายขวา ซึ่งเป็นความพยายามในการสร้างอำนาจนำทางสังคมและวัฒนธรรมในรูปแบบของความคิดทางการเมืองแบบขวาจัดผ่านการครอบงำทางความคิดแทนการต่อสู้ทางการเมืองบนท้องถนน หรือแม้แต่วางแข่งขันรับเลือกตั้งด้วยก็ตาม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมยุโรป² ดังนั้นการเกิดขึ้นของ ND จึงเป็นอีกหนึ่งความพยายามในการก้าวขึ้นมาท้าทายกระแสความคิดแบบฝ่ายซ้ายที่กำลังเฟื่องฟูในหมู่ปัญญาชนและสังคมฝรั่งเศสเวลานั้น อีกทั้งยังเป็นการท้าทายระเบียบโลกแบบเสรีนิยมไปในคราวเดียวกันด้วย อาจจะเรียกได้ว่าเป็นการต่อสู้ทางความคิดอย่างแท้จริง อีกทั้งยังเป็นการบุกเบิกขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองเชิงอัตลักษณ์ให้กับขบวนการทางการเมืองแบบขวาจัด โดยมี อแล็ง เดอ เบนัวต์ (Alain De Benoist) นักคิด นักเขียน สื่อมวลชนขวาจัดคนสำคัญชาวฝรั่งเศสเป็นผู้นำทางความคิดของ ND

เดอ เบนัวต์เติบโตในแวดวงปัญญาชน นักคิดฝ่ายขวาจัด จากการเข้ามาร่วม FEN ขณะที่เรียนอยู่ที่มหาวิทยาลัยซอร์บอนน์ในปารีส ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เดอ เบนัวต์ได้เริ่มพัฒนาความคิดทางการเมืองแบบขวาจัดมาจากการทำงานเขียนอยู่ในเบื้องหลัง จากนั้นจึงได้มีส่วนร่วมก่อตั้ง Europe Action ขึ้นกับแวนเนอร์ และทำงานเขียนเผยแพร่ความคิดไปด้วยกัน³ ซึ่งได้นำไปสู่การมีอิทธิพลทางความคิดเพิ่มมากขึ้นจนก่อร่างเป็นสำนักคิด ND ขึ้นในภายหลัง และแม้ว่าเดอ เบนัวต์จะได้รับอิทธิพลทางความคิดจากนักคิดนักเขียนขวาจัดรุ่นก่อนหน้านามากมาย แต่บรรยากาศของยุคหลังสงคราม ที่ทั้งนาซีและฟาสซิสต์ได้กลายเป็นสัญลักษณ์แห่งความชั่วร้าย ผสานกับความล้มเหลวของขบวนการทางการเมืองแบบขวาจัดอย่างต่อเนื่อง ทำให้การก่อร่างทางความคิดของเดอ เบนัวต์ได้ถอยห่างออกจากความคิดแบบฟาสซิสต์และหันไปรับเอาความคิดแบบฝ่ายซ้ายที่กำลังเฟื่องฟูอยู่ในสังคมการเมืองฝรั่งเศสมาปรับ

¹ Shield, James G. 2007. *The Extreme Right in France: From Pétain to Le Pen*. pp. 143 – 144.

² Bar-On, Tamir. 2001. “The Ambiguities of the Nouvelle Droite, 1968 – 1999.” *The European Legacy* 6, no. 3: pp. 336 – 338.; *Ibid*. pp. 143 – 157.

³ *Ibid*. p. 146.

ใช้จนเกิดกลยุทธ์ในการสร้างความเป็นอภิการเมืองแบบชาวจัดขึ้นมาเพื่อท้าทายต่อแนวความคิดฝ่ายขวากระแสหลักในฝรั่งเศสและเปรียบเทียบแบบเสรีนิยมที่กำลังครอบงำสังคมในเวลานั้น

ความคิดทางการเมืองของเดอ เบนัวต์ จึงได้พัฒนาจากชาตินิยมฝรั่งเศสไปสู่ชาตินิยม-ยุโรป โดยมีลักษณะไปในเชิงทางสังคมและวัฒนธรรม และเน้นย้ำถึงการต่อต้านโลกาภิวัตน์ ตลาดเสรี สิทธิมนุษยชน และเสรีนิยมประชาธิปไตย, มุ่งเน้นส่งเสริมอารยธรรมยุโรปแบบโบราณ รักษาไว้ซึ่งมรดกทางคริสตศาสนาและค่านิยมแบบตะวันตก และมีมุมมองแบบภาพรวมต่อสังคมแบบชาวยุโรป, อีกทั้งยังเน้นย้ำเรื่องการเมืองเชิงอัตลักษณ์ ซึ่งได้เสนอแนวความคิดที่สำคัญที่ว่าด้วย พหุชาติพันธ์ (Ethnopluralism) ที่ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมว่าทุกความแตกต่างมีความเท่าเทียมกัน และสนับสนุนการรวมตัวทางวัฒนธรรมและเชื้อชาติเหนือรัฐชาติ แต่การยอมรับซึ่งความหลากหลายนี้ หมายถึงการรักษาอัตลักษณ์เหนือดินแดนของตน ไม่ใช่การอพยพโยกย้ายผสมผสานทางวัฒนธรรมแบบโลกาภิวัตน์¹ โดยทำการเผยแพร่ความคิดทางการเมืองของตัวเองในหลายบทบาทด้วยกัน ทั้งสื่อมวลชนและการเป็นนักคิด นักเขียน ซึ่งได้มีผลงานงานเขียนออกมาเป็นจำนวนมาก ทั้งงานเขียนในสื่อสิ่งพิมพ์นิตยสารฝ่ายขวาในหลายหัวด้วยกัน²

นอกจากนี้ยังได้ตีพิมพ์หนังสือที่ถือได้ว่าเป็นงานเขียนที่สำคัญไว้มากมายอย่างเช่น *View from the Right* (1977) ที่เป็งานเชิงประวัติศาสตร์ที่ว่าด้วยการรวบรวมประวัติของนักคิดและบุคคลสำคัญของฝ่ายขวาที่เป็นส่วนประกอบสำคัญของความคิดทางการเมืองแบบฝ่ายขวา และนำเสนอในฐานะของปรัชญาและหลักการพื้นฐานของความคิดทางการเมืองแบบชาวยุโรปใหม่ ซึ่งทำให้งานชิ้นนี้ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมจากสถาบันการศึกษาแห่งฝรั่งเศส (Academie Francais) ในปี 1978 อีกด้วย และยังมีงานเขียนที่มีส่งอิทธิพลอย่างมากต่อความเข้าใจในเชิงปรัชญา อุดมการณ์ และสะท้อนความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดและการเมืองเชิงอัตลักษณ์ในยุโรปอย่าง *The Problem of Democracy* (2011), *Beyond Human Rights* (2011), *Manifesto for a European Renaissance* (2012), *Carl Schmitt Today* (2013), *On the Brink of the Abyss* (2015), *The Indo-Europeans* (2016), และ *Runes and the Origins of Writing* (2018). เป็นต้น³ แต่อย่างไรก็ดีบทบาทที่ทำให้มีชื่อเสียงที่สุดคือการเคลื่อนไหวในฐานะผู้นำทางความคิดของสำนักคิด ND ซึ่งมีอิทธิพลอย่างกว้างขวางต่อขบวนการทางการเมืองแบบชาวจัดทั่วทั้งยุโรปมาจนถึงปัจจุบัน

ความล้มเหลวของขบวนการทางการเมืองแบบชาวจัดในทศวรรษที่ 1960 ที่มาพร้อมกับความรุนแรงทางการเมืองบนท้องถนนระหว่างขบวนการฝ่ายขวากับฝ่ายซ้าย ทำให้เดอ เบนัวต์มองว่าการเคลื่อนไหวบนท้องถนนและในสภาสามารถสร้างความสำเร็จได้แค่เพียงชั่วคราวเท่านั้น แต่การปฏิวัติที่แท้จริงจะเริ่มขึ้นจากในความคิด เดอ เบนัวต์จึงหันหลังให้กับการเคลื่อนไหวบนท้องถนน แล้วเริ่มเดินหน้ายุทธศาสตร์อภิการเมืองอย่างเต็มตัว โดยทำการก่อตั้งกลุ่มเพื่อการศึกษาและวิจัยเพื่ออารยธรรมยุโรปหรือ GRECE ขึ้นในปี 1968 เพื่อเป็นห้องทดลองทางความคิดหรือเป็นพื้นที่สำหรับการสร้างสรรค์ความคิดเชิงอภิการเมืองแบบชาวจัดของเหล่าปัญญาชน นักคิด นักเขียน สื่อมวลชนชาวจัดที่รับเอาอิทธิพลความคิดแบบ ND และเดอ เบนัวต์มารวมตัวกัน ซึ่งต่อมาถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและขับเคลื่อนทางความคิดให้กับขบวนการทางการเมืองชาวจัดในฝรั่งเศสและยุโรปในเวลาต่อมา โดยเปรียบเสมือนเป็นพื้นที่ปฏิบัติการทางการเมืองเฉกเช่นเดียวกับขบวนการทางการเมืองที่ออกปฏิบัติการบนท้องถนน แต่ผลงานของ GRECE ปรากฏในรูปโฉมของปฏิบัติการทางปัญญาและปราศจากการใช้ความรุนแรงที่คู่ขนานไปกับขบวนการชาวจัดอื่น ๆ ในฝรั่งเศส หรืออาจจะบอกได้ว่าเป็นขบวนการเชิงทางเลือกในเวลานั้น

¹ Ibid. p. 121.; Bar-On, Tamir. "The Ambiguities of the Nouvelle Droite, 1968–1999." pp. 337 - 341.; Camus, Jean- Yves. 2019. "Alain De Benoist and the New Right." In *Key Thinkers of the Radical Right: Behind the New Threat to Liberal Democracy*, edited by Mark Sedgwick, New York: Oxford University Press, pp. 74 – 78.

² Ibid. p. 153., Ibid. p. 73.

³ Ibid. p. 147.

ความเคลื่อนไหวของ GRECE ที่มีส่วนสำคัญต่อความคิดทางการเมืองแบบขวาจัดในฝรั่งเศสปรากฏขึ้นในปี 1974 เมื่อสมาชิกบางส่วนของ GRECE ไม่เห็นด้วยกับแนวทางของกลุ่ม ทั้งในเชิงความคิดที่ใกล้เคียงกับความคิดแบบสังคมนิยมมากไป และดำเนินกิจกรรมแต่ทางความคิดเพียงอย่างเดียว จึงได้มีการแยกมาตั้งกลุ่มใหม่ขึ้นอีกหนึ่งกลุ่มชื่อว่า Club de l'Horloge โดยได้เสนอความคิดเรื่องเสรีนิยมแห่งชาติ (National Liberalism) ซึ่งเป็นการเสนอให้ลดความสำคัญของรัฐลง โดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจ อีกทั้งยังเสนอให้พิจารณาแนวความคิดเรื่องความแตกต่างในความไม่เท่าเทียมของผู้คนในแต่ละกลุ่มหรือชาติพันธุ์ และเน้นย้ำถึงความเหนือกว่าของโลกตะวันตก มากไปกว่านั้นจุดที่แตกต่างที่สำคัญกับ GRECE คือเรื่องแนวทางการทำงาน ที่เห็นต่างว่าต้องควรทำงานในทางการเมืองร่วมกับพรรคการเมืองด้วย จึงจะเป็นการผลักดันความคิดให้สำเร็จผลได้ ทำให้ Club de l'Horloge ได้กลายเป็นสะพานเชื่อมระหว่าง ND และ GRECE เข้ากับพรรค FN โดยทำหน้าที่อยู่เบื้องหลังในการผลิตสร้างความคิดและผลักดันนโยบายให้กับพรรค โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลักดันนโยบายที่เกี่ยวข้องกับผู้อพยพ และที่สำคัญที่สุดคือการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องที่นำมาสู่การประกาศแถลงการณ์ Right and Economic Democracy ของเลอแปน¹ ที่ได้ทำให้พรรค FN มีความแข็งแกร่งเพิ่มมากขึ้นและดึงดูดให้เป็นที่ยอมรับใจจากชาวฝรั่งเศสเพิ่มมากขึ้น จนนำมาสู่ความรุ่งเรืองในของพรรค FN ในทศวรรษที่ 1980 ก่อนที่จะอ่อนกำลังลงและกลับมารุ่งเรืองอีกครั้งในหลังทศวรรษที่ 2010 เป็นต้นมา

ความย้อนทางประวัติศาสตร์: จากยุโรปสู่รัสเซีย กลายเป็นรัสเซียสู่ยุโรป?

อิทธิพลทางความคิดของ ND และ GRECE ไม่ได้กระจุกตัวอยู่แค่ในฝรั่งเศสเท่านั้น แต่ยังแพร่กระจายไปทั่วทั้งยุโรปโดยไม่ได้อยู่แค่ในยุโรปตะวันตก แต่ยังก้าวข้ามยาวไกลไปจนถึงรัสเซียและส่งต่อมาจนถึงสภาพการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน อเล็กซานเดอร์ ดูกิน (Alexandr Dugin) ปัญญาชน นักคิด นักวิชาการขวาจัดแห่งรัสเซีย เป็นคนหนึ่งที่ได้รับเอาอิทธิพลความคิดแบบขวาจัดของเดอเบอนัวต์, ND และ GRECE ไป ดูกินเติบโตและเข้าสู่แวดวงความคิดทางการเมืองแบบขวาจัดตั้งแต่ยังเป็นวัยรุ่น ดูกินเติบโตเข้าสู่แวดวงความคิดทางการเมืองแบบขวาจัดจากการเข้าร่วมกลุ่ม Yuzhinsky ซึ่งเป็นกลุ่มหัวขบถนอกรีต และกับกลุ่มชาตินิยม Pamyat ที่เป็นจุดเริ่มต้นทำให้ดูกินได้รู้จักและรับเอาอิทธิพลความคิดแบบขวาจัดและนาซีเข้ามาสู่ตัวเองเป็นที่แรก ซึ่งได้กลายเป็นหมุดหมายที่ทำให้ดูกินได้เริ่มรู้จักกับนักคิด นักเขียนขวาจัดในยุโรปคนอื่น ๆ อีกมาก และได้รับเอาอิทธิพลความคิดแบบขวาจัดจากในยุโรปมาพัฒนาต่อนับแต่นั้น จนเป็นที่มาของแนวความคิดแบบภูมิ-ปรัชญา (Geo-Philosophical) ที่เรียกกันว่า ยูเรเชียนิสม์ (Eurasianism) ของดูกินที่เป็นคนคิดค้นขึ้น ซึ่งทำให้มีชื่อเสียงและกลายเป็นจุดที่เชื่อมสัมพันธ์ให้มีความใกล้ชิดกันระหว่างดูกินกับเดอ เบอนัวต์แห่ง ND และ GRECE² อีกด้วย โดยอิทธิพลทางความคิดจากยุโรปได้หล่อหลอมให้ดูกินมีความชัดเจนในความคิดทางการเมือง ที่นอกเหนือไปจากการสมานทานความคิดทางการเมืองแบบเสนานิยม จารีตนิยมอยู่แต่เดิมแล้วนั้น ดูกินยังต่อต้านเสรีนิยมประชาธิปไตยทุนนิยมตลาดเสรี และโลกตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการมีอำนาจนำของสหรัฐอเมริกาต่อระเบียบระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ดูกินกลับเห็นต่างจากกลุ่มขวาจัดในยุโรปอย่างสุดซึ้ง ในส่วนของความเกลียดกลัวต่ออิสลาม (Islamophobia) ที่ต่างกลับมองว่าโลกมุสลิมนั้น เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมอินโด-ยูโรเปียน (Indo-European) และจะเป็นพันธมิตรร่วมกันในการต่อต้านอเมริกาหรือชาติพันธมิตรอื่นในอนาคต³

¹ Ignazi, Piero. *Extreme Right Parties in Western Europe*. p. 92.

² Laruelle, Marlene. 2019. "Alexander Dugin and Eurasianism." In *Key Thinkers of the Radical Right: Behind the New Threat to Liberal Democracy*, edited by Mark Sedgwick, New York: Oxford University Press, pp. 155 – 159, 163.

³ Ibid. p. 162.

ความคิดทางการเมืองของดุกิ้นได้ถูกเสนอออกสู่สาธารณะและนำไปตีพิมพ์เป็นผลงานที่สำคัญและสร้างชื่อให้เป็นที่รู้จักในงานที่ชื่อว่า *Foundations of Geopolitics* (1997) โดยมีข้อเสนอที่สำคัญคือ การสร้างแกนพันธมิตรระหว่างรัสเซียกับยุโรป (Russia-European) เพื่อมาคานอำนาจและทำลายแกนพันธมิตรระหว่างประเทศในยุโรปกับสหรัฐอเมริกา (Trans-Atlantic) ด้วยการใช้นโยบายของการเป็นมหาอำนาจผ่านมิติทางภูมิศาสตร์มาส่งเสริมความสำคัญและยกสถานะทางการเมืองของรัสเซียขึ้นใหม่ ซึ่งข้อเสนอของดุกิ้นนั้นไม่ได้มีความหมายจำกัดวงอยู่ที่แค่นิยุโรปและรัสเซียเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการขยายต่อออกไปเกี่ยวเนื่องถึงยังพื้นที่ตะวันออกกลางและเอเชียร่วมด้วย ด้วยสถานะของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่เป็นดั่งสะพานที่เชื่อมโลกระหว่างยุโรปกับเอเชียเข้าไว้ด้วยกัน ที่พร้อมจะสนับสนุนให้รัสเซียได้มีบทบาทเป็นดั่งศูนย์กลางของโลก โดยสรุปแล้วข้อเสนอของดุกิ้นจากในงานชิ้นนี้ จึงไม่ต่างกับว่าเป็นข้อเสนอที่ต้องการจะเสนอถึงการอ้างไว้ซึ่งสถานะของการเป็นมหาอำนาจของรัสเซีย หลังจากที่สหภาพโซเวียตล่มสลายลง ขณะเดียวกันยังพบว่าได้มีการสอดแทรกแฝงไว้ด้วยอุดมการณ์ทางการเมืองแบบฟาสซิสต์และคติแบบเสนานิยมเอาไว้โดยตลอดมากไปกว่ายังพบว่างานชิ้นดังกล่าวนี้ ถูกนำไปบรรจุให้เป็นหนึ่งในตำราการเรียนการสอนของโรงเรียนเสนาธิการทหารรัสเซียในเวลาต่อมาอีกด้วย ทำให้จึงเชื่อได้ว่างานชิ้นนี้ น่าจะถือได้ว่ามีอิทธิพลต่อความคิดทางการเมืองในหมู่นายทหารของรัสเซียตลอดจนเป็นที่นิยมในหมู่นักวิชาการทางการเมืองของรัสเซีย และเป็นส่วนหนึ่งของอิทธิพลที่สำคัญในการริเริ่มแนวความคิดทฤษฎีทางการเมืองที่เรียกกันว่ายูเรเชียนิสม์หรือยูเรเชีย (Eurasia) อันเป็นที่นิยมและรู้จักกันอย่างแพร่หลายเป็นวงกว้างในรัสเซียและพื้นที่โดยรอบที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของรัสเซีย¹ ซึ่งจะเห็นได้จากการเป็นส่วนหนึ่งในยุทธศาสตร์และแนวนโยบายการต่างประเทศของรัสเซียในเวลาต่อมา

อีกหนึ่งผลงานที่สำคัญของดุกิ้นคืองานที่ชื่อว่า *The Fourth Political Theory* (2009) ที่เป็นงานว่าด้วยการเสนอทางเลือกที่สี่เพิ่มขึ้นมาเป็นทางเลือกใหม่ต่อจากสามความคิดทางการเมืองหลักในโลกปัจจุบันอย่างเสรีนิยม คอมมิวนิสต์ และฟาสซิสต์ โดยเป็นการเสนอความคิดทางการเมืองที่สี่ ซึ่งเชื่อว่าจะเป็นแบบใหม่ โดยเป็นการเสนอถึงพื้นฐานของความคิดที่ว่าด้วยเรื่องของการวิวัฒนาการเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นจุดสูงสุดของชนชาติและอารยธรรมอินโด-ยูโรเปียนเหนือชนชาติและอารยธรรมอื่น ๆ ซึ่งเป็นการแผ่ขยายต่อแนวความคิดของเดิมออกไปให้มากขึ้น อย่างไรก็ตามที่ได้กล่าวไปข้างแล้วว่าดุกิ้นนั้น ได้มีอิทธิพลต่อเหล่าชนชั้นนำทางการเมืองในการหล่อหลอมประกอบสร้างความคิดทางการเมืองให้ เนื่องจากการที่ดุกิ้นไม่ได้มีบทบาทของการเป็นผู้นำทางปัญญาให้แก่เหล่าผู้ที่สันทานความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดในเชิงทฤษฎีจากการเขียนหนังสือ สอนหนังสือแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น โดยที่ดุกิ้นนั้นยังถือว่าเป็นนักปฏิบัติร่วมด้วย จากการที่ได้เป็นผู้ก่อตั้งจัดตั้งสถาบันวิชาการอนุรักษ์นิยมศึกษาเป็นของตนเองขึ้นภายในมหาวิทยาลัยแห่งมอสโก ในปี 2008 เพื่อเป็นสถานที่หลักในการทำหน้าที่เผยแพร่แนวความคิดทางการเมืองชาวจัดในแบบของดุกิ้นออกไป มากไปกว่านั้นจากความเชี่ยวชาญในด้านภูมิรัฐศาสตร์ ทำให้จึงได้รับโอกาสให้เข้าไปสอนอยู่ในโรงเรียนเสนาธิการแห่งกองทัพรัสเซียอีกด้วย ซึ่งนั่นน่าจะเป็นสิ่งที่ทำให้มองเห็นและพอจะยืนยันได้ว่าดุกิ้นนั้นน่าจะมีอิทธิพลอยู่ในรัสเซียระดับหนึ่ง ตั้งแต่กลุ่มนายทหาร และข้าราชการระดับกลางในรัสเซีย จนอาจจะไปถึงในระดับสูงได้อยู่เช่นกัน² แต่ก็ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่บ่งชี้ได้ชัดเจนพอถึงอิทธิพลของดุกิ้นที่มีต่อแวดวงการเมืองในระดับสูงของรัสเซียว่ามากนักน้อยเพียงใด

นอกเสียจากจะเห็นได้จากในการที่ดุกิ้นนั้นได้ให้การสนับสนุนต่อปูติน ผู้นำรัสเซียอย่างเปิดเผย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในการเมืองระหว่างประเทศ ด้วยการสนับสนุนให้รัสเซียเข้าแทรกแซงและทำสงครามเพื่อแผ่ขยายอำนาจในประเทศเพื่อนบ้าน นับได้ว่าเป็นความสอดคล้องกันอย่างพอดีพอดีกันของแนวความคิดเรื่องยูเรเชียกับแนวนโยบายการสร้างสหภาพเศรษฐกิจยูเรเชีย (Eurasia Economic Union) ที่เป็นรูปธรรมของปูติน ในช่วงปลายทศวรรษที่ 2000 ที่ต้องการจะสร้างสหภาพในลักษณะเดียวกันกับสหภาพยุโรป โดยต้องการให้มีการรวบรวมความร่วมมือในกลุ่มประเทศตั้งแต่เอเชียกลางไปจนถึงยุโรปตะวันออก ซึ่งส่วนใหญ่คือกลุ่มประเทศเครือรัฐในสหภาพโซเวียตมาก่อน อันมีรัสเซียเป็นแกนกลาง และยิ่งเมื่อความขัดแย้งระหว่างรัสเซียกับยูเครนปะทุ

¹ Ibid. pp. 156 - 162.

² Ibid. pp. 156 - 162.

อย่างหนักหน่วงในปี 2014 ดูก็นักก็ได้เข้ามามีส่วนสำคัญในฐานะส่วนหนึ่งของคณะที่ปรึกษาที่สนับสนุนให้ทำสงครามและบุกเข้าไปในยูเครนอย่างสุดหัวจิตหัวใจ¹

ขณะเดียวกัน ดูก็นักยังได้ทำหน้าที่เป็นสะพานที่เชื่อมนักคิด นักเขียน และขบวนการทางการเมืองชาวจัดต่าง ๆ ในยุโรป ตลอดจนพรรคการเมืองชาวจัดในยุโรปให้กับการสนับสนุนแนวนโยบายต่างประเทศของรัสเซีย โดยได้มีการปรากฏถึงรายงานการเดินทางไปพบกับผู้นำของพรรค ATAKA ของบัลแกเรีย, FPO ของออสเตรีย และพรรค FN ของฝรั่งเศส ที่ซึ่งถือได้ว่าเป็นพรรคการเมืองชาวจัดที่ใหญ่เป็นอันดับต้น ๆ ของยุโรปอีกด้วย² ฉะนั้นจึงเป็นไปได้ว่าส่วนหนึ่งในพลวัตรของความคิดทางการเมืองชาวจัดที่กำลังขับเคลื่อนและมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในยุโรปนั้น อาจจะมาจากการที่ได้มีการรับเอาอิทธิพลจากรัสเซียเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในองค์ประกอบที่ทำให้พรรคการเมืองชาวจัดยังเติบโตต่อไปได้ ไม่ว่าจะจากการแลกเปลี่ยนทางความคิด ความช่วยเหลือระหว่างกันของรัสเซียกับพรรคการเมืองชาวจัดในยุโรป โดยเฉพาะในเชิงเทคนิคอย่างความช่วยเหลือทางการเงิน ที่เข้ามาช่วยให้เหล่าพรรคการเมืองชาวจัดในยุโรปยังสามารถเคลื่อนไหวทะยานก้าวหน้าต่อไปได้อยู่ เพื่อแลกเปลี่ยนกันกับความช่วยเหลือในการสนับสนุนเป้าหมายและวาระทางการเมืองระหว่างประเทศของรัสเซียให้บรรลุผลได้ในท้ายที่สุด

¹ Barbashin, Anton and Hannah Thoburn. 2014, March 31. "Putin's Brain: Alexander Dugin and the Philosophy Behind Putin's Invasion of Crimea." Foreign Affairs. <https://www.foreignaffairs.com/articles/russia-fsu/2014-03-31/putins-brain>. (Accessed 2 February, 2022.); Ibid. pp. 157 – 158.

² Coalson, Robert. 2015, January 28. "New Greek Government Has Deep, Long-Standing Ties with Russian 'Fascist' Dugin." Radio Free Europe Radio Liberty. <https://www.rferl.org/a/greek-syriza-deep-ties-russian-eurasianist-dugin/26818523.html>. (Accessed 2 February, 2022.); Jones, Sam, Kerin Hope, and Courtney Weaver. 2015, January 28. "Alarm Bells Ring over Syriza's Russian Links." Financial Times. <https://www.ft.com/content/a87747de-a713-11e4-b6bd-001444feb7de>. (Accessed 2 February, 2022.)

บทสรุป

เมื่อไล่เรียงการเคลื่อนที่ของความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา พบว่าความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดได้เลื่อนไหลไปกับสภาพการณ์ทางการเมืองและความเคลื่อนไหวของกลุ่มขบวนการทางการเมืองฝ่ายชาวจัดอย่างมีพลวัตต่อเนื่องและซับซ้อน ทั้งยังมีความเกี่ยวพันกันในหลายมิติ ส่วนหนึ่งเป็นผลพวงมาจากการที่สภาพแวดล้อมและสังคมยุโรปยุคหลังสงครามนั้น เอื้อต่อการผลิตซ้ำและผลิตสร้างความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดขึ้นมาใหม่ และเอื้อให้นักคิด นักเขียน ปัญญาชนจำนวนหนึ่งรับเอาความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดไป จนเกิดเป็นความต่อเนื่องที่ทำให้ความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดถูกพัฒนาและส่งออกต่อไปได้ โดยขบวนการทางการเมืองของฝ่ายชาวจัดที่เกิดขึ้นตั้งแต่ในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทความนี้ ถือเป็นภาพที่ชัดเจนที่สุดของการเปลี่ยนแปลงอย่างมีพลวัต ซึ่งมีอยู่ 2 ระดับด้วยกัน คือ 1) เปลี่ยนแปลงในเชิงยุทธวิธี และ 2) การแพร่หลายของการทำให้เป็นอภิมการเมือง (Metapoliticization) ของความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดหรือฟาสซิสต์ โดยโรเจอร์ กริฟฟิน (Roger Griffin) นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญประวัติศาสตร์และทฤษฎีการเมืองฝ่ายชาวจัด ได้เป็นผู้อธิบายขยายความถึงการเปลี่ยนแปลงของทั้งสองประการไว้ดังนี้

ประการแรก จากเดิมที่ต่างมุ่งหวังจะจัดตั้งระบอบโลกใหม่ที่เป็นระเบียบแบบชาวจัดให้สำเร็จ หันมาสู่การวางรากฐานใหม่ และปรับค่านิยมหลักแบบชาวจัดให้เข้ากับโลกสมัยใหม่ หรือทำให้มีความเป็นสากลขึ้น เพื่อจะทำลายเส้นแบ่งเดิมของความเป็นชายหรือหญิงให้พร่าเลือนมากขึ้น เช่น การนำแนวความคิดการต่อสู้เพื่อชาวอารยันของนาซีมาปรับใช้ เป็นต้นแบบการเรียกร้องอำนาจของคนผิวขาวทั่วโลกตะวันตกจนเกิดเป็นนาซีสากลขึ้น ขณะที่ฟาสซิสต์ส่วนใหญ่ในยุโรปมองว่าการต่อสู้ของท้องถิ่นตัวเอง ถือเป็นส่วนหนึ่งของการรณรงค์เพื่อรวมยุโรปเป็นหนึ่งเดียวใหม่เช่นกัน (ซึ่งแตกต่างโดยสิ้นเชิงกับวิสัยทัศน์ของสหภาพยุโรป) นอกจากนี้ ยังต่อต้านทุนนิยมอย่างตรงไปตรงมาและหนักขึ้น โดยใช้รูปแบบการรณรงค์สร้างระบอบโลกใหม่ที่เป็นแบบหัวรุนแรง เพื่อยุติการครอบงำทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการทหารจากจักรวรรดินิยมอเมริกัน¹ ซึ่งจะเห็นได้ถึงความเปลี่ยนแปลงในระดับนี้จากทั้ง 3 กรณีศึกษาที่ยกมา ที่จะเห็นได้ถึงการปรับตัวของขบวนการทางการเมืองชาวจัด มาสู่การเป็นพรรคการเมืองภายในระบบ ลดความสุดโต่งรุนแรงลง แต่ยังคงไม่ละทิ้งความคิดหลักการความคิดทางการเมืองแบบชาวจัด และยังคงพยายามปรับตัวให้ลื่นไหล ล้อไปกับประเด็นสังคมและอารมณ์ของผู้คนในประเด็นทางการเมืองต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อสร้างแรงสนับสนุนและความนิยม จนสามารถยกระดับให้กลับมากลายเป็นพรรคการเมืองกระแสหลักของยุโรปได้

ประการถัดมา คือการแพร่หลายของการทำให้เป็นอภิมการเมืองของความคิดทางการเมืองแบบฟาสซิสต์หรือชาวจัดโดยเหล่าตัวแสดงฝ่ายชาวจัดในยุโรป กล่าวคือ ความพยายามที่จะเปิดแนวรบทางวัฒนธรรมเพื่อให้มุมมองที่มีต่อชาวจัดและฟาสซิสต์ เป็นเรื่องที่ต้องห้ามน้อยลง สามารถรับรู้ถึงการดำรงอยู่ของความคิดแบบชาวจัด แต่ก็ยากยิ่งที่จะตระหนักถึงได้อย่างถ่องแท้ ด้วยการทำให้เป็นเรื่องที่อยู่เหนือการเมืองขึ้นไปโดยลดละหรือพักการต่อสู้ในระบบทั้งการเลือกตั้งและการเรียกร้องบนท้องถนนเอาไว้แล้ว หันมามุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและความคิดแทน พยายามสร้างความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดส่งผ่านตัวบุคคล ทั้งในหมู่ปัญญาชน แวดวงชนชั้นสูงที่มีอำนาจทางการเมือง และสื่อต่าง ๆ ให้ทำหน้าที่ครอบงำหรือชี้นำความคิดทางการเมืองของผู้คน จนไม่สามารถที่จะตระหนักถึงความเป็นการเมืองในระดับปกติของความคิดทางการเมืองแบบชาวจัดได้ หากกล่าวอย่างถึงที่สุด คือการที่ประยุกต์ความคิดเรื่องการครอบงำอำนาจนำของกริมซ์มาใช้เป็นหัวใจหลัก จนเกิดเป็นแนวความคิดแบบกริมซ์ของฝ่ายชาวจัดขึ้น เพื่อบ่อนทำลายความชอบธรรมทางปัญญาของโลกแบบเสรีนิยม² ซึ่งจะเห็นได้ว่า กรณีที่มีความเปลี่ยนแปลงในระดับนี้มากที่สุดคือ

¹ Griffin, Roger. 2006. "Introduction." In *World Fascism: A Historical Encyclopedia*, edited by C. Blamires, vol 1, California: ABC-CLIO., p. 23.

² Ibid. p. 23.

ในกรณีของฝรั่งเศสที่ได้มีการยกระดับไปสู่ในระดับที่สูงขึ้นหรือลึกขึ้น ที่ไม่ใช่แค่ในระดับเชิงยุทธศาสตร์ของขบวนการทางการเมืองเท่านั้น แต่พบว่ายังได้มีการปรับปรุงไปจนถึงในระดับความคิดทางการเมือง โดยเหล่าชนชั้นนำทางการเมืองและสังคม ปัญญาชน ขวาจัด ที่สามารถปรับตัวให้ผลิตสร้างความคิดทางการเมืองแบบขวาจัด พร้อมกับเผยแพร่แผ่ขยายต่อออกไป จนยังคงสามารถอยู่รอดต่อมาได้ นอกจากนั้นยังรวมไปถึงการที่ได้ถ่ายโอนแลกเปลี่ยนทางความคิดในระดับชนชั้นนำและปัญญาชน ผู้ที่ให้การสนับสนุน ขบวนการทางการเมืองแบบขวาจัดระหว่างกัน ไม่ว่าจะในยุโรปด้วยกันก็ดี หรือนอกยุโรปอย่างรัสเซียก็ดี ที่เป็นรัฐมหาอำนาจ และมีรากฐานทางความคิดที่เกื้อหนุนต่อความคิดทางการเมืองแบบขวาจัดเป็นทุนเดิมอยู่ก่อน ทำให้ความคิดทางการเมืองแบบขวาจัด จึงได้มีการปรับปรุงและปรับตัวให้รับเข้ากับกระแสสังคม และเท่าทันการเมืองระหว่างประเทศนั่นเอง

ดังนั้น พัฒนาการของการต่อสู้ดิ้นรน เพื่อที่จะหวนคืนสู่การเมืองกระแสหลักของความคิดทางการเมืองแบบขวาจัด ได้ถูกบีบให้ต้องละทิ้งการต่อสู้ในรูปแบบเก่า ที่เคยปล่อยให้ขบวนการทางการเมืองเป็นตัวนำ มาสู่การเป็นพรรคการเมือง ที่ยอมเข้าไปแข่งขันอยู่ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมแทน ทำให้พรรคการเมืองแบบขวาจัดภายใต้ระบบการแข่งขันของโลกเสรีนิยม จึงกลายเป็นตัวแสดงที่สำคัญ ที่เข้ามามีฐานะเป็นเสมือนตัวแทนของผู้คนในสังคมการเมืองยุโรป ที่เชื่อในความคิดทางการเมืองแบบขวาจัดได้อย่างเปิดเผย บนความพยายามที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลงระบอบการเมือง ผ่านกระบวนการต่อสู้ในระบบ ซึ่งหากสามารถยึดครองพื้นที่ทางความคิดของผู้คนได้ การเอาชนะในการเลือกตั้งของฝ่ายขวาจัด ก็ไม่ใช่เรื่องที่เป็นไปไม่ได้อีกต่อไป ขณะเดียวกัน อิทธิพลจากปัจจัยภายนอกสหภาพยุโรปอย่างอิทธิพลของรัสเซียที่มีต่อพรรคการเมืองขวาจัด ได้กลายเป็นปัจจัยภายนอกที่สร้างแรงกระแทกต่อพรรคการเมืองขวาจัดอย่างไม่อาจละเลยได้ด้วยเช่นกัน เพราะถือว่าเป็นแรงเสริมในการกระตุ้นอิทธิพลความคิดทางการเมืองแบบขวาจัดให้มีเสถียรภาพ และความเข้มแข็งมากขึ้น จากการมีจุดร่วมในเป้าหมายและความคิดทางการเมืองในทางเดียวกัน จนนำไปสู่การสานสัมพันธ์ เพื่อสร้างความช่วยเหลือระหว่างกัน ซึ่งอาจจะได้กลายเป็นเหตุและผล ที่ทำให้ต่างสนับสนุนกันจนบรรลุความฝันอันสูงสุดร่วมกันได้สักวันหนึ่ง

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความ

สุธาชัย ยิ้มประเสริฐ. กาลครั้งหนึ่งของโปรตุเกส: ประวัติศาสตร์โปรตุเกสจากจักรวรรดิทางทะเลสู่สาธารณรัฐประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : ศูนย์ยุโรปศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.

Adamson, Göran. "Germany." In *World Fascism: A Historical Encyclopedia* edited by Cyprian Blamires, vol 1, 273 - 277. California: ABC-CLIO, 2006.

Bailer-Galanda, Brigitte. "Neo-Nazism." In *World Fascism: A Historical Encyclopedia*, edited by Cyprian Blamires, vol 1, 459 - 461. California: ABC-CLIO., 2006.

Bale, Jeffrey M. "Kuehnen, Michele." In *World Fascism: A Historical Encyclopedia* edited by C. Blamires, vol 1, 368 - 370. California: ABC-CLIO, 2006.

Bar-On, Tamir. "The Ambiguities of the Nouvelle Droite, 1968–1999." *The European Legacy* 6, no. 3 (2001): 333 – 351.

Betz, Hans Georg. *Radical Right-Wing Populism in Western Europe*. New York: Macmillan, 1994.

Camus, Jean- Yves. “Alain De Benoist and the New Right.” In *Key Thinkers of the Radical Right: Behind the New Threat to Liberal Democracy*, edited by Mark Sedgwick, 73 - 90. New York: Oxford University Press, 2019.

Cyprian Blamires. “Estado Novo (“New State”).” In *World Fascism: A Historical Encyclopedia*, edited by Cyprian Blamires, vol. 1, 201. California: ABC-CLIO, 2006.

Eatwell, Roger and Mathew Goodwin. *National Populism: The Revolt against Liberal Democracy*. London: Penguin UK, 2018.

Feldman, Matt. “Nazism.” In *World Fascism: A Historical Encyclopedia*, edited by Cyprian Blamires, vol 1, 455 - 459. California: ABC-CLIO, 2006.

Griffin, Roger. “Introduction.” In *World Fascism: A Historical Encyclopedia*, edited by C. Blamires, vol 1, 1 - 25. California: ABC-CLIO., 2006.

Griffiths, Richard. “Francoism.” In *World Fascism: A Historical Encyclopedia*, edited by Cyprian Blamires, vol 1, 250-52. California: ABC-CLIO, 2006.

Hakl, H. Thomas. “Julius Evola and Tradition.” In *Key Thinkers of the Radical Right: Behind the New Threat to Liberal Democracy*, edited by Mark Sedgwick, 54-69. New York: Oxford University Press, 2019.

Ignazi, Piero. *Extreme Right Parties in Western Europe*. New York: Oxford University Press, 2003

Kershaw, Ian. *To Hell and Back: Europe 1914 – 1949*. New York: Penguin Books, 2016.

Koller, Christian. “French Revolution, The.” In *World Fascism: A Historical Encyclopedia*, edited by Cyprian Blamires, vol 1, 257 - 259 California: ABC-CLIO, 2006.

Laruelle, Marlene. “Alexander Dugin and Eurasianism.” In *Key Thinkers of the Radical Right: Behind the New Threat to Liberal Democracy*, edited by Mark Sedgwick, 155-69. New York: Oxford University Press, 2019.

Longo, Michael. “Italy’s Lega Nord: Changing Poses in a Shifting National and European Landscape.” *Australia and New Zealand Journal of European Studies* 8, no. 1 (2016): 16 - 30. <https://openjournals.library.sydney.edu.au/index.php/ANZJES/article/view/15156>.

Macklin, Graham. “Third Positionism.” In *World Fascism: A Historical Encyclopedia* edited by Cyprian Blamires, vol 1, 663. California: ABC-CLIO., 2006.

Mudde, Cas. “The Populist Zeitgeist.” *Government and Opposition* 39, no. 4 (2004): 542 – 563.

Mudde, Cas. “Three Decades of Populist Radical Right Parties in Western Europe:So What?” *European Journal of Political Research* 53 (2013): 1-19.

Mudde, Cas. *The Ideology of the Extreme Right*. Manchester: Manchester University Press, 2000.

Renton, David. “Counter-Revolution.” In *World Fascism: A Historical Encyclopedia*, edited by Cyprian Blamires, vol 1,

153 - 154. California: ABC-CLIO, 2006

Schain, Martin A. *Shifting Tides: Radical-Right Populism and Immigration Policy in Europe and the United States*. Washington D.C.: migration policy institute, 2018.

Shield, James G. *The Extreme Right in France: From Pétain to Le Pen*. London: Routledge, 2007.

Stewart Lloyd-Jones. "Portugal." In *World Fascism: A Historical Encyclopedia* edited by Cyprian Blamires, vol 1, 525 - 528. California: ABC-CLIO, 2006.

Taggart, Paul. "New Populist Parties in Western Europe." *West European Politics* 18, no. 1 (1995): 34 - 51.

สืบค้นอิเล็กทรอนิกส์

จิตติภัทร พูนขำ. "Eu Disintegration : เมื่อ(สหภาพ)ยุโรปแตกแยก." *the 101.world*. 30 มีนาคม 2561, สืบค้นเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2565. <https://www.the101.world/eu-disintegration>.

จิตติภัทร พูนขำ. "ประชานิยมในยุโรป: อเสรีนิยม Vs เสรีนิยม(ใหม่)ที่ไร้ประชาธิปไตย." *The 101.world*. 31 มีนาคม 2560, สืบค้นเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2565. <https://www.the101.world/populism-in-europe/>.

Barbashin, Anton and Hannah Thoburn. "Putin's Brain: Alexander Dugin and the Philosophy Behind Putin's Invasion of Crimea." *Foreign Affairs*. Last modified 2014, March 31. Accessed. <https://www.foreignaffairs.com/articles/russia-fsu/2014-03-31/putins-brain>.

BBCNews. "Eurosceptic 'Earthquake' Rocks Eu Elections." *BBC News*. Last modified 2014, May 26. <https://www.bbc.com/news/world-europe-27559714>. (Accessed June 3, 2022)

Boissieu, Laurent de. "Le Parlement Européen Depuis 1979." *europe-politique*. Last modified 2019, August 20. Accessed June 3, 2022. <https://www.europe-politique.eu/parlement-europeen.html>.

Coalson, Robert. "New Greek Government Has Deep, Long-Standing Ties with Russian 'Fascist' Dugin." *Radio Free Europe Radio Liberty*. Last modified 2015, January 28. Accessed. <https://www.rferl.org/a/greek-syriza-deep-ties-russian-eurasianist-dugin/26818523.html>.

Dustmann, Christian, Barry Eichengreen, Sebastian Otten, André Sapir, Guido Tabellini, and Gylfi Zoega. "Populism and Trust in Europe." *VoxEU.org – CEPR's policy portal* (23 August 2017). https://www.europarl.europa.eu/pdf/eurobarometre/2014/post/post_ee2014_sociodemographic_annex_en.pdf. (Accessed June 3, 2022)

European Parliament. "Results of the 2014 European Elections." *European Parliament*. Last modified 2014, May 25. <https://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/country-results-uk-2014.html>. (Accessed June 3, 2022)

European Parliament. "Results of the 2014 European Elections." *European Parliament*. Last modified 2009 July 7. <https://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/country-results-uk-2009.html>. (Accessed June 3, 2022)

European Parliament. “Results of the 2014 European Elections.” European Parliament. Last modified 2014, September 22. <https://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/country-results-de-2014.html>. (Accessed June 3, 2022)

European Parliament. “Results of the 2014 European Elections.” European Parliament. Last modified 2009 July 7. <https://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/country-results-de-2009.html>. (Accessed June 3, 2022)

European Parliament. “Results of the 2014 European Elections.” European Parliament. Last modified 2014, September 22. <https://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/country-results-it-2014.html>. (Accessed June 3, 2022)

European Parliament. “Results of the 2014 European Elections.” European Parliament. Last modified 2009 July 7. <https://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/country-results-it-2009.html>. (Accessed June 3, 2022)

European Parliament. “Results of the 2014 European Elections.” European Parliament. Last modified 2014, June 25. <https://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/country-results-fr-2014.html>. (Accessed June 3, 2022)

European Parliament. “Results of the 2014 European Elections.” European Parliament. Last modified 2009 July 7. <https://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/country-results-fr-2009.html>. (Accessed June 3, 2022)

Jones, Sam, Kerin Hope, and Courtney Weaver. “Alarm Bells Ring over Syriza’s Russian Links.” *Financial Times*. Last modified 2015, January 28. Accessed. <https://www.ft.com/content/a87747de-a713-11e4-b6bd-00144feab7de>.

Mudde, Cas. “The Far Right in the 2014 European Elections: Of Earthquakes, Cartels and Designer Fascists.” *The Washington Post*. Last modified 2014, May 30. <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2014/05/30/the-far-right-in-the-2014-european-elections-of-earthquakes-cartels-and-designer-fascists/>. (Accessed June 3, 2022)

The Federal Returning Officer. “Bundestag Election 1969.” *The Federal Returning Officer*. Last modified 1969, September 28. Accessed September, 2020. <https://www.bundeswahlleiter.de/bundestagswahlen/1969.html>.

Thurman, Judith. “Dominique Venner’s Final Solution.” *The New Yorker*. Last modified 2013, May 22 Accessed. <https://www.newyorker.com/news/news-desk/dominique-venners-final-solution>.